

VRIJUIT

Over minderjarige nieuwkomers en vrije tijd

VRIJUIT

Over minderjarige nieuwkomers en vrije tijd

DE EIF-OPROEP IN EEN NOTENDOP

DOELGROEP:

minderjarige nieuwkomers uit niet-EU-landen. Dat zijn kinderen en jongeren tussen de 6 en 18 jaar die maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven.

DOELSTELLING:

de integratie van minderjarige nieuwkomers verbeterd door een grotere participatie aan vrijetijdsinitiatieven.

OPERATIONELE DOELEN:

- Minderjarige nieuwkomers worden toegeleid naar het aanbod.
- Het bestaande aanbod is toegankelijker gemaakt voor de doelgroep.
- Lokale netwerken rond vraag en aanbod zijn opgestart.

INDIENERS:

- steden en gemeenten in het Nederlandse taalgebied.
- de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) in het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad.

PERIODE:

1 januari 2012 - 30 juni 2013

BUDGET:

45.000 euro EIF-subsidies per project. De promotoren staan zelf in voor 25% cofinanciering.

VOLGENDE OPROEP:

www.esf-agentschap.be

WAT IS VRIJE TIJD?

Vrije tijd is een beladen begrip, dat verandert naargelang de persoon, context en tijd waarin het gedefinieerd wordt. EIF benadert vrije tijd vanuit een maatschappijgericht perspectief. Zowel in Brussel, Aalst als Turnhout ziet men vrije tijd daarom als een resttijd: de tijd die kinderen en jongeren niet hoeven te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals (huishoudelijk) werk, zorg en studie. Men richt zich bovendien op formele vrijetijdsbesteding (buitenshuis). Thuis computerspelletjes spelen hoort daar dus niet bij. Meedoen aan een LAN party met andere gamers in een scoutslokaal wel.

Zie ook: Sinnaeve, I. Van Nuffel, K. en Schillemans, L (2004). Jeugd en vrije tijd. Thuis tv-kijken, voetballen of naar de jeugdbeweging? Beschikbaar op <http://www.jeugdonderzoekplatform.be/publicaties/vrijetijd.PDF> (juli 2013)

VRIJUIT AAN VRIJE TIJD DOEN

Van korfbal tot urban dance, van chiro tot JNM, van speelpleinwerking tot tekenacademie. Kinderen en jongeren in Vlaanderen kunnen moeilijk zeggen dat ze 'niet weten wat doen'. Onze regio staat bekend om het gigantische aanbod sport-, cultuur- en jeugdinitiatieven in de vrije tijd.

Minderjarige nieuwkomers die hier net aankomen, vinden echter vaak de weg niet naar dit rijke aanbod. Dat is nochtans vrij belangrijk: om zich hier goed te voelen, om de taal te leren en om vrienden te maken.

Omdat integratie en inburgering hoog op de Europese en Vlaamse agenda staan, steunt het Europees Integratiefonds projecten die de deelname van deze nieuwe Vlamingen aan

het vrijetijdsaanbod verhogen. De Dienst Gelijke Kansen van Turnhout, de Jeugddienst van Aalst en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel gingen de uitdaging aan.

In deze publicatie laten we de kinderen, jongeren en projectmedewerkers aan het woord. Ze delen de succesverhalen uit hun stad en spreken - vrijuit - over de drempels waarover ze struikelden.

Wees zo vrij zelf met hun ervaringen aan de slag te gaan. Want aan vrije tijd voor nieuwkomers kan niet genoeg gewerkt worden.

Louis Vervloet
Algemeen directeur
ESF-Agentschap Vlaanderen vzw

DREMPELS BIJ AANKOMST

EXPERTE REINHILDE PULINX OVER MINDERJARIGE NIEUWKOMERS IN VLAANDEREN

Het hoofd van kinderen en jongeren die in België aankomen, staat er vaak niet naar om volop te participeren aan het vrijetijdsaanbod. Toch, zegt Reinhilde Pulinx van het Steunpunt Diversiteit en Leren aan de Universiteit Gent, is dit uitermate belangrijk om je snel ergens thuis te voelen.

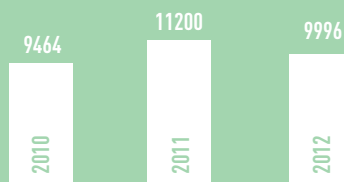
Minderjarige nieuwkomers in Vlaanderen staan de laatste jaren hoog op de agenda. Zowel bij beleidsmakers als bij onderzoekers. Niet alleen door de stijgende instroom van de doelgroep. Ook de toegenomen diversiteit en de aanhoudende precaire positie van minderjarige nieuwkomers in verschillende maatschappelijke domeinen verklaren dit gevoel van urgentie.

HET BELANG VAN VRIJUIT GAAN

Het opdoen van nieuwe ervaringen – sportieve en culturele activiteiten, uitstappen doorheen de nieuwe stad en het nieuwe land – is cruciaal om je ergens thuis te voelen. Daarom is het van groot belang dat er gewerkt wordt aan een betere

toeleiding naar en verhoogde deelname aan vrijetijdsbestedingen door minderjarige nieuwkomers.

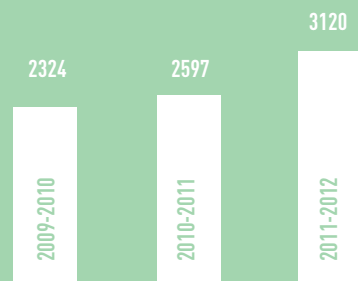
GROTE INSTROOM VAN NIEUWKOMERS IN VLAANDEREN

Bron: Kruispuntbank Inburgering – Agentschap voor Binnenvlaanderen Bestuur

Een groter sociaal netwerk biedt hen meer emotionele en instrumentele ondersteuning. Deelname aan vrijetijdsinitiatieven levert daarnaast een positieve bijdrage aan het verwerven van taalvaardigheid Nederlands. Het Nederlands wordt immers veel functioneler ingezet dan in het klasgebeuren, waardoor de jongeren spontaner taal gaan verwerven. En tot slot is en blijft vrije tijd natuurlijk een bron van ontspanning. Omdat personen die migreren vaak in hun thuisland, onderweg en in het nieuwe land stressvolle situaties ondergaan, blijft het hoofddoel van vrije tijd ook voor deze doelgroep ontspannen en plezier maken. Vrijuit gaan dus.

MEER OKAN-LEERLINGEN

Bron: Rapport AGODI Onthaalonderwijs OKAN 2009-2012

DE CIJFERS

Hoewel de gegevens vaak niet eenduidig en up-to-date zijn, spreken de cijfers voor zich. Tussen 2010 en 2011 steeg het aantal minderjarige nieuwkomers dat in Vlaanderen aankomt met bijna twintig procent. De Onthaalklassen voor Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) tonen vergelijkbare cijfers. In het schooljaar 2011-2012 werden er 3120 OKAN-leerlingen geteld in het basis- en secundair onderwijs, tegenover 2597 OKAN-leerlingen het jaar voordien.

OKAN-leerlingen nemen in verhouding minder deel aan het voltijdse onderwijs en meer aan het deeltijds onderwijs. Zij stromen na het onthaalonderwijs meestal door naar het BSO en BUSO en in veel mindere mate naar het ASO en TSO.

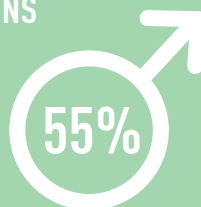
OKAN-leerlingen, en dan vooral de groep van zestien- en zeventienjarigen, zijn bovendien veel vaker op problematische wijze afwezig dan andere leerlingen. De scholen noemen vier grote oorzaken:

1. Zwakke schoolse motivatie;
2. Laag welbevinden op school;
3. Problematische gezinssituatie;
4. De leerling is spoorloos of bevindt zich in een precare gezinssituatie.

Anderstalige nieuwkomers bevinden zich, in vergelijking met leeftijdsgenoten, in een moeilijke situatie: ze kampen met een hoge taaldrempel, traumatische ervaringen bij vertrek en doorheen het migratietraject, ontheemding, cultuurschok en erg uiteenlopende schoolse ervaringen.

Toegang tot kwaliteitsvol onderwijs, regelmatige participatie aan onderwijs – ook voor de allerjongste nieuwkomers – en begeleiding op maat doorheen de schoolloopbaan, zijn dan ook sleutelfactoren voor het verbeteren van de onderwijspositie van minderjarige nieuwkomers in Vlaanderen.

55% JONGENS

MEEST VOORKOMENDE NATIONALITEITEN

Afghaans, Pools, Roemeens en Bulgaars.

Bron: Kruispuntbank Inburgering – Agentschap voor Binnenlands Bestuur

DREMPELS AAN AANBODZIJDE

Bovendien blijken minderjarige nieuwkomers amper deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten. Dit kan verklaard worden door verschillende oorzaken of drempels, aan vraag- en aanbodzijde.

Eén van de meest belangrijke drempels is het versnipperde en weinig transparante aanbod. Jongeren en ouders zijn niet op de hoogte van de mogelijkheden aan sport-, cultuur-, of muziekactiviteiten in de buurt. Ze weten niet waar ze terecht kunnen met vragen naar concrete informatie.

Bovendien heersen er bij de aanbodverstrekkers administratieve drempels (het beschikken over bepaalde verblijfsdocumenten), financiële drempels (lidmaatschap, uitrusting en vervoerskosten), en talige drempels (het beschikken over een bepaald niveau van taalvaardigheid Nederlands).

DREMPELS AAN VRAAGZIJDE

De drempels aan de kant van de nieuwkomers zijn wellicht minder bekend bij de aanbodverstrekkers. Het verwerven van voldoende inzicht in deze belemmeringen is echter noodzakelijk voor het uitwerken van een vraaggestuurd aanbod op maat van deze doelgroep.

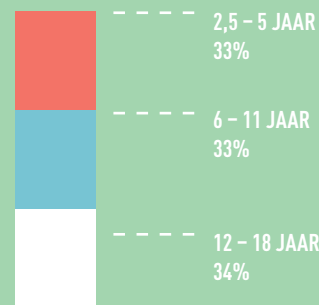
Zo zijn er de situationele en culturele drempels. Vlak na aankomst is het vinden van een aanbod vrije tijd niet steeds prioritair voor nieuwkomers en hun ouders. De eerste aandacht gaat uit naar de administratieve procedure, de woning, de school en het inkomen. Ook verschilt de invulling die in Vlaanderen aan vrije tijd wordt gegeven met de gewoontes in andere culturen. Het participeren aan jeugdbewegingen, met een wekelijks engagement, is niet overal gekend. Vaak wordt er prioriteit verleend – zeker in de eerste periode na aankomst – aan het maken van huiswerk en activiteiten die door de school worden georganiseerd.

Voor oudere nieuwkomers, de groep van zestien- tot achttienjarigen, is er weinig gepast aanbod voor handen. Ook is het voor deze groep moeilijker om aansluiting te vinden bij jeugdbewegingen of sportclubs met reeds sterk verankerde sociale netwerken.

Niet alle jongeren zijn om sociaal-emotionele redenen klaar om snel de stap naar vrijetijdsbesteding te zetten. Een migratie-ervaring heeft immers een grote impact op het leven van deze jongeren. Ze komen terecht in een omgeving met een andere taal, een andere cultuur en andere gewoontes, ze missen hun vrienden en familie die achter gebleven zijn en ervaren vaak een grote onzekerheid over het verblijfstatuut, de financiële situatie en de definitieve woonplaats van het gezin.

Ondanks de belemmeringen, blijft het participeren aan vrije tijd essentieel voor deze groep. Je ergens thuisvoelen kan pas als er ruimte is om te ontspannen.

MINDERJARIGE NIEUWKOMERS VOLGENS LEEFTIJD

Bron: Kruispuntbank Inburgering – Agentschap voor Binnenlands Bestuur

A young boy with a white cap and a dark jacket is being lifted by others in a grassy park setting. The background shows lush green trees and a clear sky.

TAAL IN HET TURNHOUTSE STADSPARK

MET DE BUDDY NAAR DE CLUB

In de zomer van 2012, en in de paasvakantie van het jaar daarop, krioelde het Turnhoutse Stadspark van pas toegekomen kinderen en jongeren. In de twee ervaringsweken van "Taal in het Park" combineerden de andersstaligen leer- en speelmomenten. In de voormiddag kregen ze Nederlandse les van enthousiaste leerkrachten, 's namiddags lieten monitoren het vrijetijdsaanbod van de Stad op hen los.

Na een weekje spelend leren kregen de nieuwkomers een buddy toegewezen. Een plaatselijke vrij-

williger die hen wegwijs maakte in het verenigingsleven en hen introduceerde bij culturele, sport- en jeugdverenigingen.

Bovendien werd er voor die vrijetijdsaanbieders een diversiteits-traject opgezet. Dat traject spoorde hen aan om met een andere blik naar hun eigen vereniging te kijken. Een dienstoverkoepelende stuurgroep volgde alles op de voet op en probeerde een draagvlak te creëren bij de andere stadsdiensten. Niet evident, want "er was toch geen probleem?"

SPELEN MET TAAL

Na de ervaringsweek 'Taal in het Park' gaat de bal aan het rollen voor Ershad en Francesco. De ene schaft zijn Nederlands bij als monitor, de andere maakt nieuwe vriendjes in de scouts. Of hoe spel en taal niet zonder elkaar kunnen...

Ershad is gek op kinderen en dat hadden ze snel door bij het Stedelijke Jeugdcentrum Wollewei. Hij groeide daar dan ook door van anderstalige nieuwkomer tot Nederlandstalige Grabbelpas- en speelpleinmonitor.

Toen Ershad in België aankwam, kon hij enkel op zijn broer terugvallen. "Die was al twee jaar hier. Hij heeft me geholpen met mijn papieren. Het was niet eenvoudig in het begin. Ik begreep niemand en heb me dan ook volop op het Nederlands leren gestort."

Hoe kwam het bij je op om monitor te worden?

"Mijn juffrouw van OKAN had mij als deelnemer ingeschreven voor

"Taal in het Park". Bij bepaalde activiteiten waren er mensen van Jeugdhuis Wollewei aanwezig. Ze zagen dat ik goed met kinderen kon omgaan en vroegen mij of ik bij hen wou komen werken als monitor."

Wat was voor jou de drijfveer om monitor te worden?

"In mijn eigen land, Iran, deed ik ongeveer hetzelfde werk. Ik vind het superleuk om met kinderen te werken."

Hoe staat het met je Nederlands?

"Omdat ik in België wil blijven wonen, vind ik het heel belangrijk dat ik goed Nederlands kan. Niet gemakkelijk! Ik schreef thuis van rechts naar links en nu moet ik in-

eens omgekeerd leren schrijven. En dat ook nog eens met de cijfers. Dat was het moeilijkste dat ik heb moeten leren. Maar door hier met de kinderen te spelen, leer ik de taal sneller. Ik grijp elk moment aan om te kunnen oefenen."

Is een mix van monitoren met verschillende achtergronden belangrijk voor jou?

"Iedereen is hetzelfde voor mij, als er maar wederzijds respect is."

Hoe zie je je toekomst in België?

"Goed Nederlands leren schrijven en praten, zodat ik een goede job kan vinden. Zo zal ik nog meer vrienden maken, kan ik met hen uitgaan en zal ik een goed leven hebben."

Francesco, 8 jaar, is in Italië geboren, maar spreekt Mandarijns thuis. Na de ervaringsweek in het Stadspark leert hij nu Nederlands tussen zijn vriendjes in de scouts. Mama vertelt.

“Francesco was vijf toen we hier aankwamen. Doordat hij in Italië geboren is, kenden we de Westerse cultuur al. Die schok was dus niet zo groot. Maar de taal was wel helemaal nieuw, en daar hebben we nog steeds wat moeilijkheden mee.”

Hoe ben je in contact gekomen met Taal in het Park?

“Op de school van Francesco kreeg ik van de zorgleerkracht een folder mee. Ze vertelde me dat het om een heel mooi aanbod ging. Hij zou er niet alleen Nederlands leren, maar ook een fijne tijd beleven met leeftijdsgenootjes. Ik was meteen verkocht!”

Hoe heeft je zoon deze week ervaren?

“Francesco heeft echt genoten van de speelweek. Hij leerde natuurlijk extra woordjes, maar vooral de speelnamiddagen vond hij geweldig. Ook ontdekte hij wat je in deze stad van vrijetijdsactiviteiten kan doen. Daarnaast hield hij er heel wat speelkameraadjes aan over. Het was echt het hoogtepunt van de zomer. Meestal speelt hij enkel met zijn broer en onderling praten ze niet altijd Nederlands.”

De ervaringsweek kreeg daarna nog een staartje?

“Ik had zelf al het idee om Francesco in een jeugdbeweging in te schrijven, om al spelenderwijs zijn Nederlands bij te schaven en hem zo nieuwe vriendjes te laten maken. De klasmeester en brugfiguur hebben een motiverende rol gespeeld door ons de weg te wijzen naar de scouts en drempels te helpen overwinnen. In mijn land kende ik geen jeugdbewegingen, dus het was allemaal nieuw voor ons.”

Hoe belangrijk is de scouts voor hem om zich thuis te voelen in België?

“Het is leuk voor hem om buiten de schoolactiviteiten ook met vriendjes en taal bezig te kunnen zijn. Zo kan hij langzaam een sociaal netwerk beginnen uitbouwen. Ik kan het alle nieuwkomers aanraden.”

DOOR MET KINDEREN TE SPELEN LEER IK SNELLER NEDERLANDS.

Ershad

“TAAL IN HET PARK” WAS HET HOOGTEPUNT VAN ZIJN ZOMERVAKANTIE.

Mama Francesco

DE WIE, WAT EN WAAROM VAN HET PROJECT

DIENST GELIJKE KANSSEN TURNHOUT

Hoe maak je nieuwkomers duidelijk dat er een stad aan vrijetijdsopties voor hen klaarligt? En hoe motiveer je de vrijetijdsaanbieders om die nieuwkomers met open armen te ontvangen? In Turnhout schakelden ze stimulerende scholen, vrijwillige leerkrachten, begeleidende buddy's en een overkoepelende stuurgroep in om het EIF-project te doen slagen. Een verslag.

PROJECTFICHE

WAT?

Twee ervaringsweken, vijf buddy's, een diversiteitstraject en een stuurgroep.

VOOR WIE?

Anderstalige nieuwkomers tussen 5 en 18 jaar, die minder dan 6 maanden in Turnhout wonen.

WANNEER?

Week in zomervakantie 2012, week in paasvakantie 2013.

KOST?

Gratis voor de deelnemers, de vrijwilligers kregen een vergoeding.

1. EERSTE CONTACT VIA SCHOLEN

In het EIF-project van Turnhout speelden de scholen een sleutelrol. De onderwijsinstellingen staan in nauw contact met anderstalige kinderen en jongeren, en genieten ook van hun ouders het vertrouwen.

In eerste instantie ging men via het aanmeldingsregister van de dienst Gelijke Kansen - Onderwijs na welke anderstalige nieuwkomers naar welke school gingen. Vervolgens lichtte de Turnhoutse dienst voor Gelijke Kansen aan vertegenwoordigers van die scholen de moeilijkheden toe die nieuwkomers

hebben om de weg naar het plaatselijke vrijetijdsaanbod te vinden. Het lukte om de scholen warm te maken voor dit project.

De enthousiaste scholen contacteerden de gezinnen en hielpen hen bij het invullen van de inschrijvingsformulieren. Een week voor de start van Taal in het Park herinnerden de projectcoördinatoren de kinderen, jongeren en ouders aan het project. In de zomer van 2012 kwamen ze op huisbezoek, rond Pasen 2013 gebeurde dit via de school.

2. TOELEIDEN NAAR VRIJE TIJD: IN HET PARK

a) *Taal in het Park*

‘Taal in het Park’ was een één week durend taalbad Nederlands voor anderstalige nieuwkomers tussen 5 en 18 jaar, in de paas- en zomervakantie. In de voormiddag zetten vrijwillige leerkrachten met talige doelstellingen leuke activiteiten op. In de namiddag lieten monitoren de nieuwkomers kennismaken met sportieve, jeugdige en culturele activiteiten. Op die manier konden de deelnemers, ingedeeld volgens leeftijd en taalniveau, met het nodige zelfvertrouwen een goede start maken in het Nederlandstalig onderwijs en de weg vinden naar een zinvolle vrijetijdsbesteding. Met Taal in het Park wilde de dienst Gelijke Kansen hun integratie in de Stad en de samenleving versterken.

De **doelgroep** van anderstalige nieuwkomers tussen 5 en 18 jaar werd tijdens het project bijgesteld. Voor de tweede editie, in de paasvakantie van 2013, werden enkel nieuwkomers toegelaten die minder dan zes maanden, in plaats van minder dan een jaar, in België woonden. Uit de eerste editie bleek namelijk dat het verschil in taalniveau te groot was. Bovendien klikten kinderen die dezelfde taal spraken samen. Daarop maakten de leerkrachten met de deelnemers de afspraak dat er tijdens de activi-

teiten enkel Nederlands gepraat wordt.

b) *Slotmoment*

De laatste vrijdagmiddag van de ervaringsweek mochten de ouders werkjes en foto’s van hun kinderen komen bewonderen en konden ze het vrijetijdsaanbod in de stad leren kennen op een infomarktje. Ook leerkrachten, gezinsbegeleiders en andere betrokkenen werden uitgenodigd.

Het bleek niet evident om dat slotmoment op gang te krijgen. Er kwamen maar weinig ouders opdagen voor 16 uur, het uur waarop ze hun kinderen kwamen ophalen. De boodschap was naar iedereen gecommuniceerd, maar blijkbaar niet overal goed overgekomen. Nieuwkomers hebben bovendien vaak andere prioriteiten dan de vrijetijdsbesteding van hun kinderen.

3. TOEGANKELIJK MAKEN VAN VRIJETIJDSAANBOD MET BUDDY’S

a) *Het belang van buddy’s*

Hoe creëer je duurzame effecten met je project? Met andere woorden: hoe zorg je ervoor dat de kinderen en jongeren na de ervaringsweek hun weg vinden naar het vrijetijdsaanbod in de Stad? In Turnhout begrepen ze van bij de start dat dit intensieve begeleiding vraagt.

HET PROJECT IN CIJFERS

TAAL IN HET PARK - ZOMER 2012

- 88 ingeschreven anderstaligen, van 21 verschillende nationaliteiten
- 13 professionele leerkrachten in de voormiddag, 2 namiddagmonitoren
- 3 vrijetijdsorganisaties
- 4 buddy’s – 5 kinderen doorgestroomd naar reguliere vrijetijdsorganisatie
- 1 anderstalige nieuwkomer van 17 jaar doorgestroomd naar de monitorencursus van de Jeugddienst en Grabbelpasmonitor geworden (zie getuigenis).

TAAL IN HET PARK - PASEN 2013

- 40 ingeschreven anderstaligen, van 13 nationaliteiten
- 6 professionele leerkrachten in de voormiddag, 16 namiddagmonitoren waarvan 9 ex-anderstalige nieuwkomers (7 daarvan doorgestroomd naar Jeugddienst om monitor te worden)!
- 10 vrijetijdsorganisaties
- 1 buddy – 1 kind doorgestroomd naar reguliere vrijetijdsorganisatie

Daarom ging de dienst Gelijke Kansen op zoek naar vrijwillige buddy's in het onderwijs en in culturele, sport- en jeugdverenigingen om de toeleiding naar het vrijetijdsaanbod te faciliteren en een blijvende participatie waar te maken. Buddy's kennen immers de gewoontes, kunnen bemiddelen indien nodig en verlagen op die manier de drempels naar het vrijetijdsaanbod. De buddy zoekt niet alleen naar een gepaste vereniging die aansluit bij de noden en wensen van de jongeren. Hij of zij volgt de nieuwkomer, en eventueel ook de andere gezinsleden, nauw op. Buddy's voorzien een intensieve begeleiding van ongeveer drie maanden, en nemen ook de nazorg op zich.

In Turnhout worden momenteel vijf buddy's gevormd en ondersteund door de dienst Gelijke Kansen: een inburgeringscoach (zie interview), een brugfiguur, twee studenten lerarenopleiding en een vrijwilliger van de ervaringsweek. Zij begeleiden dus vijf gezinnen. Ze zijn gekoppeld aan de deelnemers van de eerste ervaringsweek. De deelnemers van de paasvakantie zijn nog niet lang genoeg in België, waardoor het gezin vaak andere prioriteiten heeft zoals Nederlands leren, huisvesting zoeken, werk vinden, enzovoort. Die groep kan later, in samenwerking met de school, opgepikt worden.

De buddytrajecten hebben hun vruchten afgeworpen in Turnhout en over de methodiek zijn alle deelnemers enthousiast. Één kind zit op karaté, een ander kind gaat naar de scouts, vele kinderen vinden de weg naar de speelpleinwerking en oudere jongeren gaan pingpongen en voetballen in de sporthal. Turnhout wil dan ook in deze laagdrempelige methodiek blijven investeren. Buddy's vormen echt een brug tussen de gezinnen en de vrijetijdsinitiatieven en kunnen signalen opvangen. Deze signalen komen daarna bij de Stad terecht, waardoor het beleid kan worden bijgesteld.

Buddy's vinden is niet eenvoudig

Het was niet eenvoudig om vrijwilligers warm te maken voor het project. De taakomschrijving en de tijdsinvestering zijn niet eenvoudig af te bakenen. Daarom denken ze er in Turnhout over om het 'buddy-schap' te promoten als alternatieve stage. Twee van de vijf buddy's zijn studenten van de lerarenopleiding (Lichamelijke Opvoeding en Bewegingsrecreatie) aan de Thomas More Hogeschool Kempen.

De droom om vanuit de vrijetijdsinitiatieven buddy's te kunnen rekruteren is nog niet uitgekomen. Wel kon men door de goede samenwerking met CVO NT2 (Centrum voor Volwassenenonderwijs - Nederlands tweede taal) een

ambassadeurbuddy rekruteren. Het buddyconcept werkt, maar de rekrutering, ondersteuning en nazorg van deze buddy's is bijzonder tijdrovend. Binnen de dienst Gelijke Kansen wil men structureel een vrijwilligersbeleid opzetten. De verschillende vrijwilligersprojecten die in de Stad lopen (buddy's, brugfiguren, inburgeringscoaches, leren thuis leren, enzovoort) zouden gebundeld en gecoördineerd kunnen worden door een vrijwil-

ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS OP SCHOOL

Het percentage niet-Belgen in Turnhout is gestegen van 5,5% in 1997 naar 11,2% in 2011. Bijna de helft van de groep komt uit Nederland. De Turnhoutse scholen zagen ook het aantal anderstalige nieuwkomers de laatste jaren fel toenemen.

	04-05	11-12
Basisscholen	19	61
Secundaire scholen	97	216

Bron: ADSEI, bewerking SVR; Departement Onderwijs. Cijfers per schooljaar op teldatum van 1 februari.

ligersmedewerker. Die kan onder andere uitgebluste vrijwilligers laten doorstromen naar nieuwe, uitdagende taken.

b) Diversiteitstraject on hold

De diversiteitsconsulent van de dienst Gelijke Kansen werkte samen met het diversiteits- en integratiecentrum Prisma een pakket uit om diversiteit in de eigen organisatie onder de loep te nemen. De vrijetijdsaanbieders in Turnhout kregen dat diversiteitstraject aangeboden. De bedoeling was om een jeugdbeweging, cultuurvereniging en sportclub in te schakelen om het traject te doorlopen en hen als voorbeeld te gebruiken om andere organisaties te motiveren.

Het traject bestaat dus, maar wordt niet gebruikt. Men stootte op weinig interesse bij de vrijetijdsverenigingen. In Turnhout leerde men dat die interesse bottom-up moet groeien. Van bovenaf een uitgestippeld traject opleggen zou niet werken. De vragen zullen vanzelf wel naar boven komen als de organisaties een buddy over de vloer krijgen en geconfronteerd worden met de drempels die er voor de anderstalige nieuwkomers bestaan.

INTERVIEW MET BUDDY INGRID

Vrijwilliger Ingrid begeleidde als inburgeringscoach een Russische mama met twee kinderen. Toen de Stad Turnhout haar vroeg om buddy van de kinderen te worden, nam ze die uitdaging er graag bij.

“Na “Taal in het Park” zijn we op zoek gegaan naar een leuke vrijetijdsbesteding voor de twee kinderen. Dat was niet zo eenvoudig. Het meisje wilde graag dansen of tekenen. De tekenacademie was te duur, dus werd het de dansclub. Haar broer wilde karate leren. Na een bezoekje aan de club kreeg ik de club zover om in het vrijetijdspasprincipe van de Stad te stappen. We kregen dus 50 procent korting op het lidgeld.”

Botste je op moeilijkheden?

“De taal. De moeder sprak goed Nederlands, maar toen er moeilijke beslissingen genomen moesten worden, verliep de communicatie stroever. Via de school begrepen we dat haar dochter zwakbegaafd was. Men raadde Buitengewoon Onderwijs aan. Ik heb de familie geholpen met het interpreteren van de documenten van de school en het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Eerst wilde de moeder er niet van weten. Ze had gehoord dat dit een slechte school was, maar leek niet te

begrijpen dat het om aangepast onderwijs ging. Maar zodra haar dochter er les volgde, zag ze haar helemaal open bloeien. Mooi om te zien!”

Andere bijzondere ervaringen?

“De familie was niet zeker van haar verblijfsstatuut. Dit maakte het soms moeilijk om de kinderen gericht in te schrijven voor een vrijetijdsactiviteit. Ondertussen zijn ze overigens naar hun thuisland moeten terugkeren. Dat is hard.”

4. OPZETTEN VAN EEN NETWERK MET EEN STUURGROEP

De dienst Gelijke Kansen richtte een stuurgroep op. Daarin zetelden de betrokken directeurs en ambtenaren van de Stad, en de bevoegde politieke verantwoordelijken. Initieel ontbraken in die stuurgroep partners die vertrouwd waren met de doelgroep 'anderstalige nieuwkomers'. Daardoor was het moeilijk om realistische inschattingen te maken omtrent doelstellingen en methodieken. Halverwege het project vervoegden partners zoals Prisma, het Centrum voor Basiseducatie en de 2 OKAN-scholen de stuurgroep. Door zowel toeleiders, inschrijvers als activiteitsaanbieders samen rond de tafel te zetten, hoopte men een breder draagvlak te kunnen creëren.

Het werd namelijk duidelijk dat het project niet door alle diensten even goed gedragen werd. De verschillende diensten werkten nog te veel als aparte eilandjes. De sportdienst concentreert zich bijvoorbeeld op sport, maar wanneer een anderstalige nieuwkomer opgenomen moet worden in een sportclub, wordt dit gezien als een taak voor de dienst Gelijke kansen. Er werd te weinig over de diensten heen gedacht en gehandeld.

Dit is een heel groot probleem voor het voortbestaan van het project, omdat het staat of valt met gedragenheid. Alle politieke partijen zijn enthousiast over het project, maar het wordt onvoldoende opgepakt en doorgegeven aan de diensten zelf.

5. OPVOLGING EN MONITORING

Tijdens de eerste ervaringsweek hiielden de leerkrachten dagelijks over elk kind een fiche bij. Daarop noteerden ze wat opvallend was voor die dag op vlak van onder meer sociaal-emotionele ontwikkeling en taalevolutie. Leerkrachten gaven aan dat het niet evident was om dat dagelijks op te volgen. In de tweede editie werden twee centrale feedbackmomenten ingepland. Deze feedback ging per post naar de klas- en zorgleerkrachten van de school. Meetbare effecten van de ervaringsweken zijn er niet. In functie van de uiteindelijke doelstelling van het project, namelijk effectieve toeleiding naar vrijetijdsinitiatieven, gebeurde de opvolging in de eerste plaats via de buddy's, die hiervoor als instrument een 'buddyboekje' meekregen. Van de kinderen/jongeren die geen buddy ter beschikking hadden, werden gegevens opgevraagd via de scholen. Een intensievere bevraging is nodig om het effect van de acties beter te kunnen opvolgen en evalueren.

6. VERANKERING VAN DE RESULTATEN

De **methodieken** 'ervaringsweek', 'buddy's' en 'toegankelijk maken regulier vrijetijdsnetwerk' zijn verankerd binnen de stedelijke diensten van de Stad Turnhout in samenwerking met de diensten van derden.

ALS JE ME MORGEN EEN ONBEPERKT BUDGET GEEFT, INVESTEER IK IN BUDDY'S.

Peter Anaf

De aansturing en effectieve uitwerking situeert zich binnen de stedelijke **dienst Gelijke Kansen**, met medewerking van de diensten die zich bezig houden met vrije tijd (Cultuur, Sport en Jeugd). Binnen de dienst Gelijke Kansen staat een halftijdse consultant in voor de begeleiding en de realisatie van het project. De consultants flankerend onderwijsbeleid, de diversiteitsconsultant en de consultant vrijwilligersbeleid bieden ondersteuning. Het project staat onder rechtstreekse supervisie van het diensthoofd-adviseur Gelijke Kansen.

Daarnaast is er een **stuurgroep** geïnstalleerd, zoals eerder beschreven.

Verenigingen uit de vrijetijdssector, die korting geven aan mensen met een door Turnhout uitgereikte **vrijetijdspas**, krijgen via de Stad het verschil terugbetaald via de 'toelage vrijetijdsparticipatie'. Dit helpt mee om vraag en aanbod binnen het project structureel te ondersteunen.

Het **diversiteitstraject**, het aanbod naar vrijetijdsinitiatieven om hun werking meer open te stellen voor anderstalige nieuwkomers, ligt klaar bij een integratiecentrum en de diversiteitsconsulent van de stedelijke dienst Gelijke Kansen.

De **buddywerking** wordt gekoppeld aan de bestaande vrijwilligerswerkingen binnen de dienst Gelijke Kansen: brugfiguren tussen kansarme gezinnen en de onderwijsvoorzieningen binnen de Stad en inburgeringscoaches voor volwassen nieuwkomers. Een meer geïntegreerd vrijwilligersbeleid binnen de stedelijke diensten en een vrijwilligerswerkbeleid binnen het grondgebied van de Stad Turnhout is in uitbouw onder begeleiding van de consulent vrijwilligerswerk binnen de dienst Gelijke Kansen.

DE TOEKOMSTDROOM VAN PETER ANAF

Diensthofd Peter Anaf is tevreden over de resultaten van het project. En fier op zijn ploeg. Maar als hij het morgen opnieuw mocht doen, en hij zou over onbeperkte middelen beschikken, zou hij sommige dingen anders aanpakken.

"In een ideale wereld zou de coördinatie van het project worden ingebed in de vrijetijdssector. De verschillende jeugd-, cultuur- en sportverenigingen zouden het project dragen. De dienst Gelijke Kansen zou, net als de stadsdiensten jeugd, cultuur en sport partner van het project zijn. En over het eigen kader heen samenwerken. Om die droom te verwezenlijken moet het project op politiek niveau gedragen worden, door alle diensten."

"Als je me morgen een onbeperkt budget geeft, investeer ik in buddy's. Die hebben echt een cruciale rol gespeeld in het begeleiden van de kinderen, jongeren en hun gezin. Met meer budget zouden we deze vrijwilligers naar waarde kunnen belonen."

"Daarnaast zou ik investeren in een coach die de buddy's kan leiden. Iemand die het overzicht bewaakt en op tijd ingrijpt als een buddy uitgeblust geraakt in een bepaald project, door hem of

haar nieuwe uitdagingen te bieden in een ander vrijwilligersproject. Ik zou, met andere woorden, het hele vrijwilligerswerk bij de Stad Turnhout graag willen centraliseren. Daar zie ik toekomst in!"

WIJZIGINGEN IN DE PLANNING

Projecten draaien vaak anders uit dan de oorspronkelijke ideeën die voor EIF op papier werden gezet. Gelukkig kan er steeds bijgesteld worden. De belangrijkste wijzigingen in de plannen van Turnhout:

- “Grabbel en Babel” en “Binkclusie” werden “Taal in het Park”, ervaringsweken waarbij taal vooropstaat.
- De deelnameprijs was oorspronkelijk even hoog als die van de stedelijke speelpleinwerking. Later volgde de beslissing om “Taal in het Park” gratis aan te bieden.
- Aanbodgestuurd werken bleek geen succes. Het diversiteitstraject met de jeugdbewegingen en sportclubs kwam niet van de grond. Het traject blijft bestaan en zal regelmatig gecommuniceerd worden, maar de concrete vraag moet van onderuit komen.
- De regel dat alle kinderen van het gezin moesten deelnemen werd versoepeld. Wanneer alle broers en zusjes van dezelfde lagere school kwamen opdagen, was dat al heel wat.
- Het idee om ervaringsweken te organiseren in de zomer-, herfst-, krokus- en paasvakantie bleek te hoog gegrepen. Het is niet evident om tijdens de korte schoolvakanties bereidwillige leerkrachten te vinden.
- De eerste folder voor de zomereditie werd in Word opgemaakt. Die van de paasvakantie werd in de huisstijl van de Stad getrokken. Die laatste oogde professioneler en straalde meer vertrouwen uit.
- De samenstelling van de stuurgroep werd verruimd met vertegenwoordigers die ervaring hebben met de doelgroep. Nodig voor een reality check!

DE ATLAS VAN AALST

OP ZOEK NAAR DE PERFECTE MATCH

In Aalst spreekt één op zes jongeren tussen zes en achttien jaar thuis geen Nederlands. Dat zijn er een kleine 2000. In deze groep zitten ook heel wat anderstalige nieuwkomers. De Jeugddienst van Aalst besloot op onderzoek te gaan. Wie zijn deze jongeren? Wat doen ze in hun vrije tijd? En via welke weg spreek je hen best aan?

Met een berg gegevens onder de ene, en de expertise van Groep INTRO onder de andere arm, zette de Jeugddienst een aantal initiatieven op om jongeren en vrijetijdsaanbieders in Aalst aan elkaar te koppelen.

De perfecte match was er een waarbij de jongeren vanuit hun eigen interesses een vereniging vonden die de drempels voor hen weg wilde werken.

Dat het niet eenvoudig was, werd al snel duidelijk. Niet alle diensten sprongen mee op de kar. De verenigingen bleken redelijk terughoudend, en ook de jongeren hadden niet altijd de (vrije) tijd. Maar via persoonlijke contacten en met de nodige overtuigingskracht konden er een paar mooie trajecten opgezet worden. De eerste penningen van de veelbelovende Atlas van Aalst.

DROMEN VAN MORGEN

De Roemeense Sara droomt van een carrière in de mode. Braziliaan Pablo wil het als voetballer maken in België. Dankzij het project zetten ze een eerste voorzichtige stap richting een nieuwe toekomst.

Sara Constantin, 14 jaar, stelde haar eigen modecollectie voor op de catwalk van de Kunstbende. Aleksandra Dyja en Yasmin Ben Saddik waren de vrolijke modellen van dienst.

Aleksandra: “Ik ben niet graag eenzaam. Dus de eerste maanden in België waren best moeilijk voor mij. Alles was nieuw en anders in het begin. Ik moest helemaal opnieuw beginnen. Ik ben hier nu negen maanden en ondertussen heb ik al veel vrienden gemaakt. Ik zie het als een groot avontuur.”

Sara: “Ook ik kende hier niemand toen ik aankwam. Mijn ouders werkten hier. Filip (van Groep INTRO) stelde me voor om mee te doen aan de Kunstbende. Ik hou van mode en kleren maken, dus ik besloot ervoor te gaan. Het was ongelooflijk! Ik heb voor het eerst met een naaimachine mogen werken. En op het podium voelde ik me goed, zoals een echte ster.”

Aleksandra: “Ja! En ik mocht samen met Yasmin model zijn. Sara’s jurken waren prachtig. Het was heel spannend, want we moesten in het Nederlands praten. Nederlands is echt overal nodig.”

Yasmin: “Ook voor mij was de modeshow geweldig. En dat we de hele tijd Nederlands moesten praten, is goed voor mijn toekomst. Ik praat nu veel beter dan vroeger.”

Sara: “Door de modeshow te doen, heb ik kunnen proeven van hoe het eraan toe gaat in die sector en kan ik er nu voluit voor kiezen. Ik zeg tegen iedereen dat ze niet bang moeten zijn. Je moet proberen je dromen waar te maken. Als je het echt wil, lukt het!”

De Braziliaan Pablo Roberto Prata (16) strandde anderhalf jaar geleden in Aalst. Het animatordiploma is zijn eerste Belgische document om het hier te kunnen maken. Al wil hij toch vooral stervoetballer worden...

“Ik ben gek op voetbal. Ik leerde de animatorcursus kennen via een vriend van buurtsport Aalst. Ik had geen idee wat ik kon verwachten, maar toen ze me uitlegden wat het zoal inhield, had ik er wel zin in.”

Viel het mee?

“Ja, ik leerde veel spelletjes. En ik vond het leuk om met de kinderen bezig te zijn. In de zomer ga ik zelf animator zijn.”

Waren er ook moeilijke momenten?

“De moeilijkste momenten voor mij waren niet tijdens de cursus. Ik ben hier alleen. Mijn vader is teruggekeerd naar Brazilië, omdat hij geen werk vond. Als ik geen papieren heb tegen mijn achttiende, kunnen ze me oppakken en terugsturen.”

Hoe zie je je toekomst nu? Is dit anders dan toen je net in België aankwam?

“Ik kan mijn toekomst ‘nu’ niet zien. Dat kan niemand, denk ik. Maar ik heb op dit moment twee opties. De eerste optie is voetbalster worden (Pablo werd ‘ontdekt’ en speelt momenteel bij Terjoden Welle), de tweede (hoofd)verpleger in een ziekenhuis. Het is allemaal heel anders gelopen dan ik gedacht had. In Brazilië zou ik in de bouw moeten werken. En met mijn loon zou ik nooit een huis kunnen betalen. Hier in België hoop ik een betere toekomst te hebben en mijn familie in Brazilië te kunnen helpen. Als voetballer kan je veel verdienen...”

IK HEB VOOR
HET EERST MET EEN
NAAIMACHINE
MOGEN WERKEN.

Sara Constantin

ALS VOETBALLER
KAN JE VEEL
VERDIENEN...

Pablo

DE WIE, WAT EN WAAROM VAN HET PROJECT

GROEP INTRO VZW EN JEUGDDIENST AALST

Waar genieten de anderstalige nieuwkomers in Aalst van hun vrije tijd? En zijn organisaties bereid om hun aanbod op hen af te stellen? De Jeugddienst van Aalst trok samen met Groep INTRO op onderzoek uit en deed daarbij bijzondere vaststellingen. Samen trokken ze erop uit om de jongeren aan te spreken en te begeleiden naar de perfecte 'match'. Het relaas van een ambitieus project.

PROJECTFICHE

WAT?

Een onderzoek, vrijetijdsbeurs, Open Atelier, Taalbubbels, Adviesraden, Atlas van Aalst, een tweedaagse, een stuurgroep en een animatorcursus.

VOOR WIE?

Anderstalige nieuwkomers tussen 5 en 18 jaar en de vrijetijdsaanbieders in Aalst.

WANNEER?

Maart 2012 – juni 2013

1. DE START: EEN GEDEGEN ONDERZOEK

Gissen is missen, meten is weten. Daarom besloten de Jeugddienst en Groep INTRO eerst een gericht onderzoek uit te voeren. De situatie van anderstalige nieuwkomers en de vrijetijdsactiviteiten in Aalst, waar ze al dan niet aan deelnemen, werden onder de loep genomen. Concreet zocht men een antwoord op volgende vraag: 'waarom vindt deze doelgroep de weg naar het aanbod niet?'

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek:

- 1 op 6 jongeren in Aalst spreekt thuis geen Nederlands. Het gaat om een kleine 2000 minderjarigen tussen 6 en 18 jaar.
- Via de OKAN-scholen kan je de nieuwkomers relatief eenvoudig bereiken.
- Aalst heeft enkel een secundaire OKAN-school. De verspreide OKAN-klassen in de basisscholen zijn moeilijker te bereiken.
- Alle jongeren zien vrijetijd als de tijd die ze niet aan schoolwerk of huishoudelijke taken moeten besteden.

- Van nieuwkomers vraagt het schoolwerk meer inspanning en tijd omwille van de taalmoeilijkheden.
- De meeste nieuwkomers hebben geen idee van het ruime aanbod. Gericht op zoek gaan op internet is voor hen nog niet evident.

1 JONGERE OP 6 IN AALST SPREEKT THUIS GEEN NEDERLANDS.

Bron: Jongerencahier 2009, Provincie Oost-Vlaanderen

- Hun ouders zijn erg belangrijk in de vrijetijdskeuze. Ze zijn vaak terughoudend en kennen het aanbod nauwelijks.
- Clubs staan open voor diversiteit, maar zien de drempels niet of willen niet altijd extra moeite doen om die weg te werken.
- De belangrijkste drempels zijn: bereikbaarheid, inschrijvingsgeld, racisme, Nederlandse taal en complexe inschrijvingsprocedure.

2. EERSTE CONTACT VIA SCHOLEN

De OKAN-school was de gemakkelijkste weg om anderstalige nieuwkomers te bereiken. De link met de school schepte meteen vertrouwen bij de ouders.

Aangezien Aalst geen OKAN-basis-school heeft, en noch Groep INTRO, noch de Jeugdendienst ervaring had in het bereiken van anderstalige kinderen, besloten ze te focussen op twaalf- tot achttienjarigen.

Het vertrekpunt was steeds de interesses van de jongeren. Wie wilde dansen werd voorgesteld aan een dansclub. Maar vaak moest die interesse eerst aangewakkerd worden, door het hele vrijetijdsaanbod uit de doeken te doen, of hen te laten proeven van concrete activiteiten in het Open Atelier op woensdagmiddag.

THE PERFECT MATCH

Filip De Roeck van Groep INTRO ging met de geïnteresseerde nieuwkomers aan de slag om hen te matchen met vrijetijdsaanbieders in Aalst. Het resultaat waren korte projecten of langdurige engagementen. Het aantal 'gematchte' jongeren per activiteit:

BUURTSPOORT DANS:	5
BUURTSPOORT VOETBAL:	3
VOETBAL FC DOGGEN EREMBODEGEM:	1
VOETBAL FC SMETLEDE:	1
KUNSTBENDE:	3
ZWEMMEN:	3
ANIMATORCURSUS ZOMERVAKANTIE:	16
MUZIEKSCHOOL:	1
SPORT- EN VRIJETIJDSEURS:	65

5 VOORWAARDEN VOOR EEN GOEDE MATCH

1. BETREK BRUGFIGUREN. OOK DE OUDERS MOETEN OPENSTAAN VOOR DE JUISTE MATCH.
2. GA ACTIEF OP ZOEK NAAR VRAGEN. EEN KWALITATIEVE MATCH IS VRAAGGESTUURD.
3. SFEER IS HET BELANGRIJKSTE. PRESTEREN DOEN ZE AL OP SCHOOL.
4. EEN GOEDE MATCH VRAAGT TIJD. HET IS NIET OMDAT HET NU MISLUKT, DAT ER EEN VOLGENDE KEER GEEN OPENING IS VOOR SUCCES.
5. EEN MATCH IS PAS COMPLEET ALS HET HELE PROCES IS DOORLOPEN. VAN VRAAG OVER CONTACT TOT TERUGKOPPELING.

3. TOELEIDEN NAAR VRIJETIJDSAANBOD: EEN MARKTJE, ATELIERS EN BUBBELS

a) Vrijetijdsmarkt

De geïnteresseerde Aalsterse verenigingen mochten hun aanbod komen voorstellen in de OKAN-school. De vrijetijdsmarkt werkte in twee richtingen: enerzijds konden de jongeren kennismaken met de verantwoordelijken en naar hartelust vragen stellen. Anderzijds zagen de clubs hun vooroordelen (en angsten) als sneeuw voor de zon smelten. Het initiatief was een enorm succes en zal zeker navolging krijgen, al was het wel jammer dat er zo weinig jeugd- en sportclubs te overtuigen waren om langs te komen.

b) Open Atelier

Ook Filip De Roeck van Groep INTRO zette zich in om afstanden te verkleinen. Hij trok elke woensdagmiddag naar de OKAN-school en nam telkens een hoop jongeren mee naar een andere activiteit (zwemmen, bezoek Atomium, ...). Op die manier bracht hij de jongeren niet alleen kennis bij over België, maar kon hij ook peilen naar hun interesses. Hij bouwde doorheen die weken een vertrouwensrelatie met hen op, wat hielp bij het begeleiden naar sport- of jeugdclubs.

ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS OP SCHOOL

Alle jongeren tussen 12 en 18 jaar die net in België aankomen, worden gestimuleerd om eerst een schooljaar te doorlopen in OKAN. Daar krijgen ze een taalbad Nederlands, om daarna te kunnen doorstromen naar het regulier onderwijs. Aalst heeft enkel een OKAN-school voor secundair onderwijs.

Anderstalige nieuwkomers in Aalst

- lagere scholen: **60 leerlingen**
- secundaire OKAN-school: **83 leerlingen**

Bron: Beleidsaanbevelingen uit het project ATLAS, 2012.

De jongeren volgen maximaal een jaar les op de OKAN-school. Na dat jaar zetten echter weinig jongeren zelf stappen om een vrijetijdsbesteding te zoeken. Een ander onderdeel van deze methodiek is dat de Open Ateliers voor vijftien- tot achttienjarigen bedoeld zijn, terwijl de grootste groep anderstalige nieuwkomers in Aalst jongeren tussen 12 en 14 jaar zijn.

c) Taalbubbels

Taalbubbels is een vakantie-initiatief van de dienst Integratie, waarbij via spel Nederlands geleerd wordt. Het bestond al voor zes- tot twaalfjarigen, maar de stuurgroep besloot ook een versie voor twaalf- tot achttienjarigen uit te werken.

IN SPORTCLUBS KUNNEN NIEUWKOMERS NIET ZOMAAR INSTAPPEN OMDAT ZE HET LEUK VINDEN. ER MOET OOK GEPRESTEERD WORDEN.

Voor hen zal Taalbubbels tijdens (twee weken van) de zomervakantie van 2013 plaatsvinden. De Jeugddienst springt mee op de kar. Men verwacht zo'n 35-tal andersstalige nieuwkomers te kunnen ontvangen op dit daginitiatief.

4. TOEGANKELIJK MAKEN VAN VRIJETIJDSAANBOD

a) Adviesraden

Het oorspronkelijke idee was om op de adviesraden van Jeugd, Sport en Cultuur het project voor te stellen en hen te informeren over de doelgroep. Maar al gauw merkten men dat dit weinig opleverde. Sportclubs en jeugdbewegingen

hebben zelf al een hele organisatie en zijn daardoor niet snel geneigd om er extra werk bij te nemen. Bij de sportclubs speelt ook het competitieaspect een niet te onderschatten rol. Jongeren kunnen niet altijd zomaar instappen enkel en alleen omdat ze het leuk vinden. Er moet ook gepresteerd worden.

Daaruit ontstond het idee om via UiTPAS de organisaties op te vragen die rond toegankelijkheid werkten, en deze rechtstreeks te benaderen met de vraag om deel te nemen aan de vrijetijdsmarkt. Ter info: UiTPAS is een pasje waarmee jongeren punten verzamelen door deel te nemen aan verschillende activiteiten. Met een bepaald aantal punten kan je gratis aan een activiteit deelnemen. UiTPAS is een pilootproject van de Vlaamse Overheid in Aalst en omliggende gemeenten.

Ook werd duidelijk dat verenigingen die met professionelen werken veel gemakkelijker te bereiken zijn dan pure vrijwilligersorganisaties. Bovendien bieden zij (ook) een recreatief aanbod, dat dus niet prestatiegericht is. Dat maakt hun activiteiten aantrekkelijker voor jonge nieuwkomers.

b) Tweedaagse

De verenigingen voor anderstalige nieuwkomers uit Aalst, St.-Niklaas en Gent zetten een tweedaagse op voor hun leden. Daarop werd ook

de leiding van reguliere jeugdbewegingen uitgenodigd. De tweedaagse werd voorafgegaan door drie vormingsavonden, om kennis te maken met de doelgroep. Zo volgden de leiders een kookcursus, waarbij de voertaal niet het Nederlands was. Op die manier konden ze zelf eens ervaren hoe het voelt om in een groep terecht te komen waarvan je de taal niet machtig bent.

**ER WAS DISCUSSIE:
MOET EEN GOEDE KENNIS
VAN HET NEDERLANDS EEN
VOORWAARDE ZIJN
OM EEN ANIMATORDIPLOMA
TE BEHALEN?**

Doorheen het project werd duidelijk dat de Aalsterse jeugd niet altijd staat te springen om zo'n engagement aan te gaan. Door kadervorming en een cadeaubon voor de vereniging aan te bieden, trachtte men dat probleem op te vangen.

Groep INTRO hoopt ook zo'n tweedaagse te organiseren, waaraan ook leden van reguliere jeugdbewegingen deelnemen, zodat de twee groepen gemixt worden. Daarnaast hopen ze volwassen nieuwkomers in te schakelen als kookploeg. Tot

slot gaan ze zich actief inzetten om nieuwkomers onder de zes jaar te laten aanpakken bij reguliere jeugdbewegingen.

c) Atlas

'Atlas' (een goed gevonden anagram van 'Aalst') ontstond vanuit het idee om alle Aalsterse vrijetijdsactiviteiten in kaart te brengen voor nieuwkomers. Het is een Nederlandstalige brochure die hen wegwijs maakt in de stad. De jongeren vinden er de coördinaten van de organisaties die meedoen met de UiTPAS, naast de organisaties die tijdens het project werden opgenomen. De volgende edities van Atlas zullen dikker zijn. Wanneer organisaties vragen om opgenomen te worden in Atlas, ziet men dat als een ideaal moment om het gesprek over de doelgroep in de eigen organisatie op gang te brengen.

Atlas verschilt van insteek met de Open Ateliers. Atlas zet geen aparte werking op voor anderstaligen, maar wil hen juist toeleiden naar het reguliere aanbod.

5. OPZETTEN VAN EEN NETWERK MET EEN STUURGROEP EN EEN ANIMATORCURSUS

a) Stuurgroep

De Jeugddienst en Groep INTRO riepen maandelijks een stuurgroep bijeen om het project op te volgen en bij te sturen waar nodig, met het oog op verankering. De stuurgroep werd gedestilleerd uit twee bestaande overlegstructuren. Visiegroep vrijetijdsparticipatie werkt rond maatschappelijk kwetsbare doelgroepen en vrijetijd, Plat Divers zet zich in voor een diverse samenleving in Aalst.

In de stuurgroep waren uiteindelijk elf organisaties vertegenwoordigd, waaronder het OCMW, buurtwerkorganisaties, OKAN-scholen, gemeentelijke diensten en het Huis van het Nederlands. De sport- en cultuurraad zetelden jammer genoeg niet in de stuurgroep. Het was zeer moeilijk om hen erbij te betrekken, omdat ze er zelf de meerwaarde niet echt van inzagen.

Het was belangrijk voor de projectverantwoordelijken dat stuurgroepvergaderingen niet louter gezellige onderonsjes waren. Op elke bijeenkomst moesten er resultaten voorgelegd worden. Als er geen agenda was, werd er geen

stuurgroep gehouden of stuurden enkel een informatieve mail rond. Toch haakten er steeds meer organisaties af naarmate de plannen concreter werden. Het was ook jammer dat de aanbieders van vrijetijdsinitiatieven zelf niet zetelden in de stuurgroep, terwijl zij net een sleutelrol konden spelen.

b) Animatorcursus

In de zomer van 2012 tekenden zestien anderstalige nieuwkomers in op een animatorcursus, die de jongeren toeleidde naar de speelpleinwerking van de stad. Uit De Marge bood ondersteuning. Maar liefst elf jongeren behaalden hun diploma: een succes!

De taalbeheersing was voortdurend onderwerp van discussie. Is een goede kennis van het Nederlands een voorwaarde om een animatordiploma te behalen? In de paasvakantie van 2013 werden de groepen daarom gemixt. Anderstalige nieuwkomers zaten er samen met Vlaamse jongeren.

6. OPVOLGING EN MONITORING

Voor dit project nam de Jeugddienst Groep INTRO onder de arm. Tom Vaneessen van de Jeugddienst werd voorzitter van de maandelijks stuurgroep. Filip De Roeck van Groep INTRO was de man op het terrein: hij fungeerde als aan-

spreekpunt voor de jongeren en ging samen met hen op zoek naar matches. Vermits Tom en Filip elders werkten, moest de communicatie via e-mail en telefoon verlopen. Door de grote afstand tussen de standplaatsen, moest er steeds formeel worden afgesproken. Daardoor kwam informatie soms te laat aan en ging er heel wat verloren.

Het onderhouden van het netwerk vroeg extra inspanningen. Het was een taak waarvoor niemand, op Filip na, extra uren had gekregen in zijn takenpakket.

De inbreng van andere stadsdiensten was niet groot, omwille van tijdsnood en gebrek aan ervaring in projectmatig werken. De Jeugddienst moest veel tijd steken in het herhalen van afspraken, waardoor in drukke periodes bij de Jeugddienst de gedragenheid duidelijk daalde.

De Jeugddienst zelf was dan weer redelijk onervaren in het werken met de doelgroep. Dat vroeg best veel inwerking. Voor Groep INTRO was dit geen probleem, al hadden zij evenmin ervaring met het bereiken van -12-jaringen.

7. VERANKERING VAN DE RESULTATEN

Dankzij de stuurgroep zijn er veel nieuwe contacten gelegd met verenigingen. Zij zijn nu op de hoogte van het project en kunnen de

drempels in hun werking beginnen wegwerken. Via het Jeugd welzijnsoverleg tracht men dit project in stand te houden, zodat de anderstalige nieuwkomers niet uit de boot vallen. Daarnaast worden al de bevindingen verspreid onder de verschillende stadsdiensten, die verantwoordelijk zijn voor het opvolgen van de aanbevelingen. De werking van Taalbubbels wordt uitgebreid. Het initiatief bestond al voor zes- tot twaalfjarigen, maar zal tijdens de zomer van 2013 ook voor twaalf- tot achttienjarigen georganiseerd worden. Ook de animatorcursus die voor de nieuwkomers vorige zomer georganiseerd werd, zal een vervolg krijgen. De ondersteuning van Uit De Marge blijft bestaan en de doorstroming naar de speelpleinwerking wordt versterkt. In Groep INTRO tracht men om een aantal doelstellingen structureel te verankeren binnen de werking:

- de stadssafari (een trektocht voor anderstalige nieuwkomers langs verschillende jeugdwerkingen) uitbouwen en openstellen voor alle jongeren.
- de vrijetijdsbeurs een groter gevolg geven en misschien loskoppelen van de OKAN-school.
- de animatorcursus mee vorm en ondersteuning blijven geven.
- de jaarlijkse tweedaagse openstellen voor reguliere jongeren die in de jeugdbeweging zitten.

DE TOEKOMSTDROOM VAN FILIP DE ROECK

Als het van Filip De Roeck van Groep INTRO afhangt, loopt het project gewoon door. Al zal hij sommige zaken dan wel anders aanpakken.

“De stad Aalst wil de contacten uit de stuurgroep in de toekomst zeker onderhouden. Als het project straks afloopt, zullen we minder samenkomen. Toch denk ik dat het belangrijk is dit niet dood te laten bloeden. Misschien zoeken we andere subsidiekanalen om het project verder te zetten.”

“Op politiek vlak zou er veel meer kennis moeten komen van wat er gebeurt op de werkvloer. Ik zou het project graag breder gedragen zien door de Sport-, Cultuur- en Jeugd-dienst, zodat er blijvende aandacht is voor deze jongeren.”

“Als je me morgen een smak geld toeschuift, zou ik dat budget gebruiken om nog meer werk te maken van het bekendmaken van de doelgroep bij de bestaande reguliere jeugdbewegingen en sportclubs. Daarnaast zouden we investeren in extra basiswerkers. Idealiter heeft elke buurt een vaste buurtwerker, die de jongeren aanspreekt én aangesproken kan worden. Zo’n vast aanspreekpunt kan naast lessen Nederlands ook leuke vrijetijdsactiviteiten organiseren.”

WIJZIGINGEN IN DE PLANNING

Projecten draaien vaak anders uit dan de oorspronkelijke ideeën die voor EIF op papier worden gezet. Gelukkig kan er steeds bijgesteld worden. De belangrijkste wijzigingen in de plannen van Aalst:

- Uit het onderzoek bleek dat de meeste nieuwkomers in het centrum wonen. Men ging er dan ook van uit dat verenigingen in het centrum van de stad meer nood zouden hebben aan toeleiding. Toch was er bij deze organisaties niet veel interesse om drempels te verlagen. Ze hebben immers niet echt een buurtwerking en trekken kinderen en jongeren uit alle wijken aan. Deze terughoudendheid vertraagde de planning.
- Jongeren uit de OKAN-klassen moeten veel tijd steken in huistaken, studeren en Nederlands leren. Vrije tijd komt niet op de eerste plaats, en zeker niet buitenshuis. Om goed te kunnen matches, moest er meer tijd dan gepland gaan naar het overtuigen van de jongeren.
- Toen de Vlaamse Overheid de UiTPAS als pilootproject in Aalst en omliggende gemeenten opzette, zag men dat meteen als een opportuniteit. Het afstemmen op deze systemen en toepassingen vereiste een bijstelling van het project.

EEN NIEUWE WIND IN HET VAK UITWAAIEN IN BRUSSEL

Brussel is een wereldstad. Jonge nieuwkomers zijn er niet nieuw. Wat wel nieuw was: het idee om deze jongeren in te schakelen als vrijwillige ambassadeurs, om hun lotgenoten naar het vrijetijdsaanbod toe te leiden. Een frisse wind in het vak dus, al verliep het vormingstraject niet helemaal gezwind.

Het is één van de vele pistes die ze in Brussel bewandeld hebben. Tijdens de vakanties werden kinderen en jongeren warm gemaakt voor het stedelijk vrijetijdsaanbod met laagdrempelige activi-

teiten op maat. Van een bezoek aan het Koninklijk Paleis tot een partijtje Afghaanse cricket in het park. Ook de 'hoteljongeren' van Fedasil konden hiervan genieten.

Kinderen en ouders met interesse werden via bon vzw en de OKAN-scholen toegeleid naar het reguliere aanbod in de stad. De projectmedewerker fungeerde nu eens als eenvoudige doorverwijzer, dan weer als intensieve begeleider. Met succes overigens, want het project lijkt navolging te krijgen.

WANNEER NIEUWKOMERS OUDE BEKENDEN WORDEN

Kiani en Hafid weten hoe het voelt om in een land aan te komen waarvan je de taal niet spreekt of de cultuur niet deelt. Daarom besluit Kiani als VGC-vrijwilliger de 'hoteljongeren' mee op sleeptouw te nemen. Hafid probeert zijn gasten discipline en trots bij te brengen in zijn taekwondoclub in Molenbeek.

In Kasjmir verkocht Kiani Anjum Mehmood, 37 jaar, schoolboeken en kinderkledij. In Brussel is hij als vrijwilliger met jonge nieuwkomers op schok. "Soms vertel ik hen mijn verhaal. Daar kunnen ze zich aan optrekken."

In Kasjmir spelen de kinderen gewoon op straat. Er bestaan geen georganiseerde activiteiten voor hen. Daarom is Kiani Mehmood vol lof over het jeugd aanbod in Brussel. Als vrijwilliger draagt hij er zijn steentje bij. "Ik werk graag met kinderen," vertelt Kiani. "Dat is minder complex dan met volwassenen. Kinderen luisteren goed en volgen gemakkelijker. Volwassenen zijn minder enthousiast en moeilijker te 'lezen'."

Over welke eigenschappen beschikt een goede jeugdwerker?

"Een goede jeugdwerker spreekt nieuwkomers moed in. Hij geeft advies, helpt de jongeren als ze met iets worstelen, stelt hen gerust als dat nodig is. Ik weet hoe het is om hier alleen aan te komen. De eerste drie maanden had ik het echt heel moeilijk. Daarna ging het beter en nu voel ik me goed in mijn vel. Ik heb zelfs succes, vind ik. Ik hoop dat mijn verhaal een voorbeeld kan zijn voor de kinderen en jongeren waarmee ik werk."

Wat zijn je beste herinneringen aan het project?

"Deze zomer trok ik er met de 'hoteljongeren' op uit. Allemaal nieuwkomers die wegens de opvangcri-

sis in een anonieme hotelkamer woonden. De jongeren waren erg vriendelijk, en naar het schijnt was ik erg populair. Ik kwam hen ook soms tegen buiten de zomeractiviteiten. Zij herkenden mij altijd, ik hen euh... niet altijd." (lacht)

Als vrijwilliger kreeg je ook vorming?

"Ja, dat was erg interessant! Van de sessie 'Sport- en jeugd aanbod' heb ik veel geleerd. Ook 'Sociaal tolken' vond ik boeiend. Zo leerde ik dat je als tolk alles letterlijk moet vertellen. Bij de dokter bijvoorbeeld zeg je dan niet 'Esma heeft buikpijn', maar 'ik heb buikpijn.' Je mag niets toevoegen, en niet willen helpen. Niet altijd gemakkelijk, want ik help graag."

Hafid Kaddouri, 43 jaar, richtte een taekwondoclub op in Molenbeek, waarheen Samim, een anderstalige nieuwkomer, de weg vond. Hij onthaalt nieuwelingen 'als familie': "Hun achtergrond doet er hier niet toe. Op de mat is iedereen gelijk."

"Wie in mijn club 'New World Taekwondo' terecht komt, engageert zich niet enkel voor taekwondo. Hij of zij engageert zich om ook buiten de zaal de waarden van taekwondo na te streven. Fout gedrag is een blamage voor de club. Ik wil dat mijn leerlingen trots zijn op hun wijk. Door middel van sport probeer ik aan die positieve ingesteldheid te sleutelen."

Veranderen nieuwe leden door aan taekwondo te doen?

"Leerkrachten en ouders zeggen me vaak dat de leerling beetje bij beetje verandert. Vrijtijdsbesteding is heel belangrijk voor het zelfvertrouwen en geeft meer kansen om constructieve wegen in te slaan in het leven. Enkel op straat rondhangen biedt weinig perspectief."

Wanneer krijg jij als leraar voldoening?

"Als je iemand met weinig financiële middelen kan helpen om deel te nemen aan een activiteit waarvan hij of zij plezier beleeft, dan zal ik dat doen. Ik wil niet dat iemand

struikelt over een te hoge deelnameprijs, of over de administratieve rompslomp om een financiële tussenkomst van het ziekenfonds of OCMW te krijgen. Desnoods treed ik zelf op om die kosten zo laag mogelijk te houden. Er zijn altijd oplossingen voorhanden: materiaal uitlenen, toegangsprijzen verlagen of zelfs afschaffen. Zeg nu zelf: of er hier nu iemand extra meetraint, dat maakt voor mij toch geen verschil?"

TAAL IS HIER GEEN PROBLEEM. DE JONGEREN MOETEN HIER VOORAL BEWEGEN, NIET SPREKEN.

Hafid

Zijn er ook drempels om in jouw sportclub te beginnen?

"Niet alle kinderen en jongeren zijn op de hoogte van het aanbod in Brussel. Dit is een grote stad, maar velen leven in sociaal isolement. Daarnaast zou taal een drempel kunnen zijn. Maar in onze club is er altijd wel iemand die, naast het Frans, ook Nederlands, Arabisch, Koreaans of Turks spreekt. Bovendien moeten de jongeren hier eigenlijk niet spreken, ze moeten vooral bewegen. Dat is een andere vorm van communicatie, die hen fysiek en mentaal deugd doet."

IK WEET HOE HET IS OM HIER ALLEEN AAN TE KOMEN.

Kiani

DE WIE, WAT EN WAAROM VAN HET PROJECT

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE BRUSSEL

Brussel is al langer dan vandaag een wereldstad. De Jeugddienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft al heel wat ervaring met anderstalige nieuwkomers. Ze werden geprikkeld met laagdrempelige activiteiten in de stad en persoonlijk begeleid naar het reguliere aanbod. Anderstalige vrijwilligers werden klaargestoomd als ambassadeurs. Een verslag.

PROJECTFICHE

WAT?

Wekelijkse zitdagen, dagbestedingsprojecten in de vakanties, vorming van nieuwe vrijwilligers en oude jeugdwerkers, en een Russische rolmops op het kanaal.

VOOR WIE?

Anderstalige nieuwkomers tussen 5 en 18 jaar en de jeugdwerkers in Brussel.

WANNEER?

Maart 2012 – juni 2013

1. VIER DREMPELS OM WEG TE WERKEN

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) was zich reeds bij het indienen van dit EIF-project bewust van de drempels of problemen waarmee ze geconfronteerd zouden worden. In de loop van het project werden die stuk voor stuk bevestigd:

1. Financiële drempel

De meeste ouders hebben een laag inkomen of halen hun inkomen niet uit arbeid. De vrijetijd van hun kinderen mag dus niet te veel kosten. Enerzijds werden de vrijetijdsaanbieders hiervan bewust gemaakt. Anderzijds werd de doelgroep

uitgebreid geïnformeerd over verschillende opties om de prijs te drukken (OMNIO, mutualiteit, OCMW, Fonds vakantieparticipatie, artikel 27,...).

2. Beperkte kennis over het vrijetijdsaanbod

Een georganiseerd vrijetijdsaanbod is een gegeven dat in heel wat culturen minder of zelfs niet gekend is. Ook wat het aanbod precies inhoudt, is vaak onbekend. Dat maakt niet alleen hulp bij het zoeken, maar ook trajectbegeleiding noodzakelijk: informeren over engagementen, jaarwerkingen en cultuurconcepten, contacten leggen met de verenigingen, inschrijvingen regelen, begeleiden ter plaatste en administratieve opvolging.

3. Moeilijke communicatie

Communiceren met de ouders is vaak enkel mogelijk met een tolk. Sommige ouders volgen een inburgeringstraject en krijgen lessen Nederlands. Dit is echter geen garantie dat de kinderen Nederlands kunnen of leren, terwijl het Nederlandstalige vrijetijdsaanbod in Brussel meestal vereist dat ze de taal min of meer beheersen. Daarnaast blijken de gangbare communicatiemiddelen als een website en bestaande brochures niet de meest efficiënte manier om het aanbod kenbaar te maken. Gerichtte communicatie en persoonlijk contact blijven in de eerste stappen van toeleiding cruciaal.

4. Vrijwilliger onbekend

Het concept van vrijwilliger is bij de meeste jongeren niet gekend. Reguliere kadervormingen (jeugdanimator, bewegingsanimator) zijn te hoogdrempelig. Voortrajecten voor deze vormingen zijn bijgevolg noodzakelijk. Niet iedereen komt bovendien in aanmerking voor vrijwilligerswerk of een vrijwilligersvergoeding. Dat hangt immers af van je verblijfsstatuut.

2. TOELEIDEN NAAR VRIJETIJD VIA TIEN PISTES

De VGC besloot op meer dan één paard te wedden. Het project omvatte maar liefst tien pistes om anderstalige nieuwkomers naar het vrijetijdsaanbod toe te leiden. Een overzicht:

HOEWEL DE VRAAG GROOT IS BIJ OUDERS EN KINDEREN IS ER NAUWELIJKS VRIJETIJD SAANBOD MET EEN TAALCOMPONENT.

a) Vaste zitdagen in het onthaalbureau

Elke woensdagnamiddag konden ouders van minderjarige nieuwkomers bij de projectmedewerker terecht in bon vzw, het Brusselse onthaalbureau voor Inburgering. Daar werd er samen gezocht naar passende vrijetijdsactiviteiten voor hun kinderen. De projectmedewerker probeerde daarna drempels weg te werken en de toeleiding en inschrijving actief op te volgen. Aan trajectbegeleiders van andere organisaties werd gevraagd om ouders en kinderen naar het onthaalbureau door te sturen.

HET PROJECT IN CIJFERS

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST IN CIJFERS

1.138.854 totale bevolking waarvan:

- 767.813 van Belgische afkomst
- 371.041 van andere afkomst

24,5 procent van de Brusselse bevolking is tussen 0-19 jaar. Brussel telt ongeveer 163 nationaliteiten.

41.529 leerlingen volgen les in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Deze kleuters, kinderen en jongeren zijn:

- homogeen anderstalig (29%)
- homogeen franstalig (29%)
- taalgemengd (28%)
- homogeen Nederlandstalig (14%)

HET PROJECT IN CIJFERS

- 18 partners in stuurgroep, 5 vergaderingen
- 46 activiteiten met doelgroep, met gemiddeld 8 deelnemers
- 10 deelnemers vrijwilligerstraject, met 6 verschillende nationaliteiten
- 1 projectmedewerker, 3 VGC-coachen (jeugd, toegankelijkheid, sport)

b) Aanspreken op OKAN-scholen

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er drie scholen met OKAN-klassen. In eerste instantie sprak de projectmedewerker jongeren aan op de speelplaats. Toen die strategie niet zo succesvol bleek, was zij vooral aanwezig op oudercontacten. Zo kon zij de ouders informeren over het betaalbare aanbod, de trajectbegeleiding en mogelijke kortingssystemen. De medewerking van de ouders bleek in de meeste gevallen een voorwaarde voor succesvolle toeleiding en persoonlijke contacten wierpen meer vruchten af dan flyers en folders.

c) Dagbestedingsproject

Minderjarige nieuwkomers hebben vaak – zeker in vakantieperiodes – nood aan een alternatieve dagbesteding: sportieve activiteiten, taal- of computerlessen, een opleiding tot monitor of gratis zomeractiviteiten in Brussel. VGC wilde de zestien- tot achttienjarigen, die bij Minor Ndako en in 't Klein Kasteeltje verblijven, naar vrijetijdsinitiatieven krijgen. De samenwerking met die opvangplaatsen verliep erg vlot.

d) Mentor of ambassadeur

VGC ging uit van het stakeholdersprincipe en vatte het plan op om jongeren uit de doelgroep via voortrajecten toe te leiden naar reguliere vormingen (kadervorming,

bewegingsanimator) en hen als vrijwilliger te koppelen aan een reguliere werking. Men ging ervan uit dat die jongeren hun eigen achterban zouden enthousiasmeren om aan het aanbod te participeren. Dat ze een gelijkaardige achtergrond hebben, zou drempelverlagend werken voor minderjarige nieuwkomers.

Drie jongens en twee meisjes startten met de animatorcursus, maar geen van hen doorliep het volledige traject. De redenen hiervoor lagen hoofdzakelijk buiten het project. Zo was er bijvoorbeeld een wissel tussen VGC-projectmedewerkers, waardoor een bekend gezicht verdween en de motivatie van enkele jongeren daalde. Één van de deelnemers startte bovendien universitaire studies die moeilijk te combineren waren met de cursus.

Het traject had veel potentie, maar niet de gewenste uitwerking. Het hoge inschrijvingsgeld, de verschillen in de culturele achtergrond van de nieuwkomers en het te hoge niveau Nederlands in de cursus waren enkele van de pijnpunten die naar boven kwamen.

e) Lente- en Zomerschool

In de paas- en zomervakantie zorgde de VGC voor de toeleiding van nieuwkomers uit Nederlandstalige scholen naar taalkampen. Minderjarige nieuwkomers konden er op een speelse manier hun Nederlands onderhouden.

Voor veel ouders was die leercomponent een belangrijke motivatie. De vraag naar een aanbod met een taalcomponent was immers groot. Ook bij de jongeren zelf was er vraag naar Nederlandse les. Een vrijetijdsaanbod dat daarop inspeelt, was quasi onbestaande.

f) Kunst voor Ketjes

De organisatie Lasso treft een regeling met cultuureducatieve instellingen om de prijs voor nieuwkomers te drukken. Zo betaalt je bijvoorbeeld maar 1 euro per persoon voor een museumbezoek. VGC stelde een groep anderstalige nieuwkomers samen en ging met deze ketjes op excursie.

g) Zomerproject voor hoteljongeren

Een ander laagdrempelig aanbod van de Jeugddienst was het zomerprogramma voor hoteljongeren. Wegens de opvangcrisis werden heel wat niet-begeleide minderjarige nieuwkomers in een hotelkamertje gestationeerd. VGC nam hen mee op sleeptouw en organiseerde zomeractiviteiten in de stad (drie dagen per week in de zomervakantie 2012 en alle weekdays tijdens de paasvakantie 2013). Van een bezoek aan het Koninklijk Paleis, tot een partijtje Afghaanse cricket in het park. Een succes!

h) Initiaties

Om nieuwkomers toe te leiden naar het bestaande, reguliere aanbod, organiseerde VGC ook sport- en cultuurinitiatie (zoals een boksininitiatie), onder andere in de OKAN-scholen. De rol en het enthousiasme van de opvoeders was cruciaal om jongeren warm te maken voor de initiaties.

i) Nieuwsbrief

VGC besloot om eerstelijns werkers (leerkrachten, opvoeders en beroepskrachten die nieuwkomers begeleiden) tweewekelijks ideeën door te sturen omtrent activiteiten voor de doelgroep, die (bijna) gratis waren. De handleiding 'tips voor de vrije tijd' geeft hen een extra paar handvaten om passende vrijetijdsactiviteiten te vinden voor deze jongeren.

j) Russische Rolmops

De Russische Rolmops is een theaterstuk van Hanneke Pauwe, waarin een pieplein ventje de wereld afreist op zoek naar een beetje-veel geluk. De voorstelling werd in november 2012, op de Kunstendag van het kind, op een boot voor het Klein Kasteeltje gespeeld. Dertien anderstalige vrijwilligers van het vormingstraject werden ingeschakeld om de kinderen van het Klein Kasteeltje mee aan de voorstelling te laten bouwen. Van het maken van de attributen tot het opnemen van een figurantenrol.

3. TOEGANKELIJK MAKEN VAN VRIJETIJDSAANBOD

In een wereldstad als Brussel is deze problematiek natuurlijk niet nieuw. VGC doet al jaren inspanningen om het jeugd- en sportbeleid zoveel mogelijk te diversifiëren, zodat ieder kind iets vindt dat aansluit bij zijn interesseveld. Om het vrijetijdsaanbod toegankelijker te maken hamert VGC op vorming:

a) Stuurgroep

De stuurgroep is samengesteld uit onder meer vertegenwoordigers van de verschillende werkvormen in het jeugdwerk en de sportsector. Voor deze groep werden verschillende vormingsmomenten ingericht. Het belang van participatie aan het vrijetijdsaanbod door nieuwkomers kwam uitgebreid aan bod. Daarnaast focuste men op de drempels en voorwaarden om een reguliere werking toegankelijk(er) te maken voor die doelgroep.

b) Jeugdwerkers

Professionele jeugdwerkers kregen tijdens hun vorming een theoretisch kader mee met aandachtspunten voor het vrijetijdsaanbod voor nieuwkomers (verzekering, verblijf in het buitenland, vrijwilligersvergoedingen,...). Vervolgens kwamen verschillende minderjarige nieuwkomers uitleg geven over hun integratieproces.

c) *Ambassadeurs/mentors*

Jongeren uit de doelgroep werden opgeleid via voortrajecten en reguliere kadervormingen om een vrijwilligersengagement op te nemen in reguliere werkingen. Via deze jongeren werd de kennis over de doelgroep binnengebracht. Daarnaast zou hun aanwezigheid tot een verhoogde participatie van de eigen achterban leiden. Naar de toekomst toe wil men er niet enkel in investeren om jongeren tot bij een werking te krijgen, maar ook om de werkingen naar de jongeren te krijgen.

4. OPZETTEN VAN EEN NETWERK

Het netwerk bestond zowel uit verenigingen die met de doelgroep werkten, als uit aanbieders van reguliere vrijetijdsinitiatieven. Iedere deelsector van de aanbodzijde was er vertegenwoordigd (jeugdhuisen, WMKJ's, jeugdbewegingen, speelweken, vakantie-initiatieven, Buurtsport,...). Daarnaast werden ook aanpalende beleidsdomeinen in de stuurgroep opgenomen (Onderwijs & Vorming en Welzijn, Gezondheid & Gezin).

Tweemaandelijks kwam de stuurgroep bijeen om afgelopen activiteiten te bespreken en nieuwe initiatieven verder uit te werken. De stuurgroep gaf vooral advies, in plaats van voorstellen uit te wer-

ken. Het netwerk heeft desondanks een belangrijke brug geslagen tussen de inburgerings- en integratiesector enerzijds en de aanbieders van vrijetijdsactiviteiten anderzijds.

5. OPVOLGING EN MONITORING

De projectmedewerker in Brussel werd direct aangestuurd door de coördinator van de Jeugddienst en zat elke week samen met de betrokken medewerkers van de Jeugd- en Sportdienst om een planning op te maken. Tweemaandelijks legde zij het verloop en de geplande activi-

BRUSSEL ≠ VLAANDEREN ≠ BELGIË

België is een ingewikkeld land. De Belgische federale staat is samengesteld uit drie gemeenschappen (Vlaams, Frans en Duits) en drie gewesten (Vlaams, Waals en Brussels), elk met hun eigen bevoegdheden. De Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel is een overheid die projecten van de Vlaamse gemeenschap in de (hoofdzakelijk Franstalige) stad ondersteunt. Ze is bevoegd voor Cultuur, Onderwijs, Welzijn en Gezondheid. Daar valt het EIF-project dus onder.

teiten voor aan de stuurgroep. Op de stafvergadering van de directie Cultuur, Jeugd en Sport werden linken gezocht met andere diensten om het project te kunnen verankeren.

Op het einde van het project wordt een receptie voorzien in het Klein Kasteeltje, waarbij partners worden rondgeleid. De jongste bewoners kunnen deelnemen aan verschillende workshops.

De monitoring van het project bestaat uit het databestand waarin alle kinderen en jongeren die begeleid werden naar het reguliere aanbod werden opgenomen. Ook de gegevens van de mentors/ambassadeurs zijn daarin terug te vinden.

6. VERANKERING VAN DE RESULTATEN

De wekelijkse zitdagen bij bon vzw blijven ook na afloop van het project plaatsvinden. Ook de aanwezigheid op de oudercontacten in de OKAN-scholen blijft bestaan. De cel maatschappelijke oriëntatie van Bon werd in april 2013 uitgebreid met een werknemer, die onder andere de oriëntatie van cursisten naar het vrijetijdsaanbod in haar takenpakket kreeg. Deze job werd opgenomen door de projectmedewerker waardoor de opgebouwde

ervaring behouden blijft en de kans groot is dat aan dezelfde doelstellingen verder wordt gewerkt.

Na de goede ervaringen met het vormingsmoment voor beroepskrachten in het jeugdwerk blijft VGC het thema 'minderjarige nieuwkomers' tijdens toekomstige vormingsmomenten op de agenda zetten.

Hoewel geen enkele ambassadeur zijn attest behaalde, wordt aan bon vzw gevraagd om na afloop van het project het thema vrije tijd verder aandacht te geven. Men wil opnieuw een groep vrijwilligers uit de doelgroep samenstellen. Het ondersteunen van deze vrijwilligers, via onder meer een voortraject, werd opgenomen in het jaaractieplan van het Regionaal Integratiecentrum Foyer.

Voor de afloop van het project worden gesprekken opgestart met de integratie- en inburgeringssector om tot een structureel samenwerkingsverband te komen.

Tot slot wordt er een draaiboek opgesteld voor de eigen VGC-diensten, begeleiders, leerkrachten en eerstelijns hulpverleners met belangrijke hulpmiddelen in verband met toeleiding.

DE TOEKOMSTDROOM VAN KIM VANCAUWENBERGHE

Meer vrijwilligers en een intensievere begeleiding van de nieuwkomers. Meer vraagt Kim Vancauwenberghe van de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brussel niet.

“Het zou ideaal zijn als andere organisaties het project straks mee blijven dragen om het te consolideren. Een grote gedragenheid bij de eerstelijns werkers is daarvoor essentieel. Voor mij zou het initiatief pas écht geslaagd zijn als er één aanspreekpunt komt voor vrije tijd in Brussel: een persoon die op de hoogte is van alle initiatieven en iedereen de weg kan wijzen.”

“Mocht er morgen extra budget uit de lucht vallen – en blijven vallen – dan zouden we als VGC op regelmatige basis uitstappen maken met de doelgroep naar bestaande initiatieven in het Brusselse. Op woensdagnamiddag naar een buurtclub en in het weekend naar de scouts bijvoorbeeld. Op die manier kunnen ze de locatie en de werking van de verschillende vrijetijdsbestedingen leren kennen.”

“Zelf zou ik graag meer werk maken van een beter uitgewerkt

vrijwilligerstraject. Een degelijke vrijwilligerspool die anderstalige nieuwkomers naar de verschillende initiatieven kan leiden. Hoe intensiever en kleinschaliger, hoe beter, denk ik.”

WIJZIGINGEN IN DE PLANNING

Projecten willen weleens wijzigen tijdens de uitvoering. Ook in Brussel moest er bijgesteld worden:

- Met de 'hoteljongeren' werd drie dagen per week aan de trappen van de Beurs afgesproken om samen naar de activiteit te gaan. Dat lukte niet zo goed, dus ging de vrijwilliger uiteindelijk de jongeren zelf ophalen in het hotel (soms letterlijk uit hun bed halen). Tijdrovend, maar mét resultaat!
- Het papieren programma dat in de hotels werd opgehangen volstond niet om de doelgroep warm te maken. Opvoeders en leerkrachten, buurtwerkers, vrijwilligers waren cruciaal om hen te blijven stimuleren.
- De vorming voor de vrijwilligers rond groepsdynamica en begeleidingshouding ging niet door. Men was uit het oog verloren dat het die dag Suikerfeest was. Rekening houden met religieuze feesten is dus erg belangrijk.
- De permanentie in bon vzw was in het begin niet regelmatig. Maar al gauw bleek dat een vast moment in de week (zitdagen) veel meer resultaat opleverde. Zowel trajectbegeleiders als ouders wisten precies wanneer ze bij de projectmedewerker terecht konden.

VAN NOOO NAAR YESSS

GETUIGENISSEN TUSSEN HOOP EN WANHOOP

Integratieprojecten leiden is geen sinecure. Je moet bereid zijn te vallen, op te staan en vooral door te gaan. De drie verantwoordelijken nemen plaats op onze sofa en vertellen vrijuit over de pieken en dalen van hun project.

Er zijn van die momenten waarop álles tegenzit. Situaties waarin je elke hoop op succes ziet verwateren, en van de regen in de drup geraakt. Druilerige, vervelende nooo-momenten.

Filip De Roeck van Groep INTRO in Aalst maakte het een paar keer mee: “Stel je voor: onze minderjarige nieuwkomers gaan samen

zwemmen. Hoewel een aantal van de jongeren uitstekend zwemt, weigert de redder hen toe te laten in het diepe deel van het zwembad. Hij gaat ervan uit dat geen van deze jongeren kan zwemmen. Bovendien zegt hij dat de jongeren moeilijk van elkaar te onderscheiden zijn, waardoor het voor hem te moeilijk wordt hen allemaal in het oog te houden. Ik ontplofte bijna toen ik dat hoorde. De grote onwetendheid, de vooroordelen, de foute beeldvorming, daar botsten we erg vaak op.”

Ook Kim Vancauwenberghe van de VGC stootte op problemen. Ze zag

de ene na de andere anderstalige nieuwkomer afhaken in het animatortraject. “De groep werd steeds kleiner. Uiteindelijk heeft niemand een diploma behaald. Dat is echt demotiverend. Ik zag nochtans voldoende potentieel bij een paar jongeren. Er was een jongen die over heel wat animatorcapaciteiten beschikte. Uiteindelijk mocht

**DE GROEP WERD STEEDS
KLEINER.
ECHT DEMOTIVEREND...**

hij het traject niet afmaken, omdat hij twee keer niet was komen opdagen. Zijn culturele achtergrond –waarbij stiptheid niet belangrijk was– speelde hem parten. Zo spijtig..”

In de dienst Gelijke Kansen van Turnhout ontstond er dan weer frustratie, omdat het project niet voldoende gedragen werd door andere stadsdiensten. Diensthoofd Peter Anaf zucht: “We hebben echt geprobeerd om het project bij hen te laten leven, door een stuurgroep op te richten. Maar die had niet het verwachte succes. De stuurgroep werd eerder een praatbarak, zonder veel terugkoppeling naar de eigen diensten. En al helemaal zonder actie.” Zo ontdekte Peter dat de verschillende diensten het project als ‘extra werk’ zagen. “Dat betekent dat ze zich het project niet eigen maken, waardoor het waarschijnlijk een stille dood sterft als de subsidiëring stopt. Op dit moment zetten we alles op alles voor meer gedragenheid, maar dat zal de nodige tijd vragen, besef ik nu.”

“Ook in Aalst was er die teleurstelling”, vult Filip De Roeck aan. “We zijn zelf allemaal zo enthousiast en gemotiveerd, maar slagen er niet altijd in om dat over te brengen naar andere organisaties. Hoewel de plannen steeds concreter worden, haken er steeds meer organisaties van de stuurgroep af.”

Gelukkig kan het tij ook keren. En zijn er voldoende memorabele momenten die je eraan herinneren waarom je het allemaal doet. Na regen komt zonneschijn: yesss!

“Mijn grootste yes-moment was toen we hier in Aalst hoorden dat het project van start kon gaan”, zegt Filip De Roeck van Groep INTRO. “De nood om iets extra te doen voor minderjarige nieuwkomers bestond hier al lang. De ouders wilden hun kinderen sneller zien integreren, en de leerkrachten van de OKAN-scholen wilden zich meer kunnen concentreren op hun kerntaak, het lesgeven. Ze waren blij dat wij de ‘extra’ taken van hen overnamen.”

Ook in Turnhout was de samenwerking met het onderwijs prima. Peter Anaf, van de dienst Gelijke Kansen, is best fier: “de scholen hadden meteen vertrouwen in het project. Bovendien slaagden ze erin om dat vertrouwen over te dragen op de ouders van onze doelgroep. Het was geweldig om te zien dat heel wat leerkrachten ook bereid waren om een deel van hun eigen vakantie te besteden aan lessen Nederlands voor anderstalige nieuwkomers. Het project ging een

eigen leven leiden. De leerkrachten kwamen samen om ervaringen en tips uit te wisselen, en doen dat nu nog steeds. Fantastisch!”

**UITEINDELIJK VONDEN WE EEN
TAIKWANDOCLUB VOOR HEM.
JE HAD HEM MOETEN ZIEN
STRALEN!**

“Maar de mooiste momenten zijn toch op de gezichten van de deelnemers af te lezen,” vindt Kim Vancauwenberghe van de VGC. “Zo wilde een van de jongeren graag een gevechtssport leren. Het was moeilijk om een club te vinden. Het inschrijvingsgeld lag vaak te hoog of ze vroegen om een bankrekeningnummer, die hij hen niet kon geven. Uiteindelijk kon hij beginnen trainen in een taikwandoclub. Je had hem moeten zien stralen!”

“Zo was er ook een jongen die meteen wist wat hij in zijn vrije tijd wilde doen: leren zwemmen”, vertelt Kim enthousiast. “Het grootste obstakel was de weg naar het zwembad. Het openbaar vervoer gebruiken was niet evident voor hem. Bovendien had hij nog niemand die hem privé-les wilde geven. Uiteindelijk zijn we bij de lerarenopleiding sport gaan aankloppen. Met succes! Nu pikt een vrijwillige hogeschoolstudent de jongen geregeld op om samen te gaan zwemmen. Mooi, toch?!”

SPREKEN MET JE OGEN

DO'S & DON'TS VAN COMMUNICATIE MET ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS

Spreek je de taal niet van anderstalige nieuwkomers, maar wil je hen toch overtuigen om in je project te stappen? Leer dan spreken met je ogen. De do's en don'ts van communicatie: tips en tricks uit Turnhout, Aalst en Brussel.

DON'TS

IEDEREEN OP FACEBOOK

Denk goed na over je communicatiekanaal. In Aalst ontdekten ze dat Facebook geen goed medium was om de doelgroep op de hoogte te houden van de activiteiten. Slechts een klein deel van de minderjarige nieuwkomers was bekend met het platform, en een nog kleiner deel had er een account.

EEN IS GEEN

Een boodschap blijft pas hangen als ze herhaald wordt. Keer op keer. Want eenmalige boodschappen gaan snel verloren. Het is ook belangrijk regelmaat in de communicatie te brengen. Met vaste tijdstippen en plaatsen vinden anderstalige nieuwkomers gemakkelijker de weg naar je project. In Brussel werkten ze bijvoorbeeld met vaste zitdagen op woensdagnamiddag. En wie dat vergat, werd daaraan herinnerd. Telkens weer.

DE VALKUIL VAN HET VERTALEN

Trap niet in de val om brochures te vertalen in de taal van de anderstalige nieuwkomer. Door het onderscheid te maken tussen brochures voor deze doelgroep, en brochures voor Nederlandstalige kinderen en ouders, benadruk je net het verschil. Bovendien helpt het niet om hen vertrouwd te maken met het Nederlands.

IN HET ROND SCHIETEN

Schiet niet in het rond, maar doseer je communicatie-inspanningen doordacht. Toen ze in Turnhout vrijwilligers zochten voor het buddyproject, werd dat drie keer in het stadskrantje gezet. Dat wordt goed gelezen in Turnhout. Toch kwam er op de twee oproepen en de buddygetuigenis geen enkele reactie. Het foute medium voor een oproep als deze?

MISHMASH VAN STIJLEN

Communiceren doe je best in een uniforme huisstijl, steeds vanuit dezelfde bron. De eerste brochures in Turnhout kwamen van verschillende diensten. Deze mishmash van vormen en stijlen deed de boodschap geen goed. Een professioneel ogende folder, waarop de logo's van de stad prijken, zorgde daarna wel voor herkenbaarheid en vertrouwen bij de doelgroep.

STAPELS DRUKWERK

Overlaad nieuwkomers niet met drukwerk. Spreek je doelgroep persoonlijk aan. Heb je toch een ondersteunende brochure, geef deze dan persoonlijk af. Zo koppelen ze de brochure aan je gezicht en begrijpen ze de boodschap sneller. Bij de oudercontacten in Brussel overhandigt men flyers met contactgegevens steeds persoonlijk. Dat werkt.

DO'S

LEREN UIT ERVARING

Wat je meemaakt, vergeet je niet. Zo ondervonden leiders van de jeugdbewegingen in Aalst hoe onaangenaam het was om deel te nemen aan een kookcursus waarin geen Nederlands gesproken werd. Zo begrepen ze meteen hoe de minderjarige nieuwkomers zich in hun groep voelden.

FACE-TO-FACE

Face-to-face communicatie is bijzonder intensief, maar zeer effectief. Een bekend gezicht wekt vertrouwen bij de doelgroep. En bij persoonlijk contact kan je meteen checken of de boodschap begrepen wordt. Op een infomoment voor de ouders van de deelnemers in Aalst bijvoorbeeld, ging er veel informatie verloren door de taalproblemen en de verschillende culturele achtergronden van de families. Persoonlijke huisbezoeken zouden meer vruchten hebben afgeworpen.

SPREKEN MET JE LICHAAM

Wat je zegt is maar een klein deel van je communicatie. Hoe je iets zegt, is veel belangrijker. Zeker als je geen gemeenschappelijke taal hebt, moet je je erg bewust zijn van je lichaamstaal. Minderjarige nieuwkomers kan je overtuigen door hen met oprecht enthousiasme te onthalen, oogcontact te maken en – letterlijk – met hand en tand een boodschap over te brengen. Een jongere in Aalst die erg weinig Nederlands begrijpt, sprak zijn appreciatie voor een project-medewerker als volgt uit: “Ik begrijp hem, want hij spreekt met zijn ogen.”

UNIVERSELE PICTOGRAMMEN

Met universele pictogrammen en een basiswoordenschat Nederlands kom je al heel ver. Ouders en kinderen kennen de pictogrammen vaak al. Laat eventueel ook je teksten controleren op duidelijkheid en eenvoudigheid door het Centrum voor Basiseducatie (www.basiseducatie.be) of het Huis van het Nederlands (www.huizenvanhetnederlands.be).

INTERMEDIAREN

PLAVEIEN DE WEG

Spreek organisaties aan die in contact staan met de anderstalige nieuwkomers. Zo organiseerde de dienst Gelijke Kansen van de stad Turnhout een themalunch voor alle scholen van de stad. De scholen werden er warm gemaakt voor het project en ingeschakeld bij het contacteren van de doelgroep. Dat lukte, want de school wekte vertrouwen bij kinderen en ouders.

BRUGFIGUREN

Leerkrachten zijn ongelooflijk belangrijke brugfiguren. In Brussel ontdekten ze dat ze dichterbij de doelgroep staan en hen beter weten te motiveren. VGC lanceerde een online nieuwsbrief voor leerkrachten, waarin goedkope en gratis activiteiten voor anderstalige nieuwkomers opgelijst stonden. Dat was een kleine inspanning, die toch grote resultaten opleverde.

HU LANG IS EEN CHINEES ?

START JE EIGEN PROJECT EN LAAT HET GROEIEN

Kriebelt het om zelf een project op poten te zetten in je gemeente, maar weet je niet waar eerst te krabben? Met deze doe-het-zelftips ben je zo gelanceerd.

0,15 M. KAARTEN OP TAFEL

Hoeveel nieuwkomers wonen er in je gemeente? Waar komen ze vandaan? En hoe verandert de samenstelling van de groep met de jaren? Meten is weten! Informatie over de bevolking van je gemeente kan je zelf opzoeken op de Lokale Inburgerings- en Integratiemonitor van de Vlaamse overheid. <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/integratiemonitor.html>

0,45M. GLUREN BIJ DE BUREN

Voor je op de nieuwkomers afstapt, onderzoek je best hoe je voorgangers het aanpakten. De provinciale documentatiecentra hebben schatten aan informatie en didactisch materiaal om met de doelgroep aan

de slag te gaan. Ook in zomerscholen van grote steden, waar andersstaligen Nederlandse les volgen, hebben ze heel wat ervaring.

0,75M. SNUFFELEN NAAR PARTNERS

Alleen kom je nergens. Zorg voor een stevig netwerk vooraleer je van start gaat. Vertrouwenscentra als scholen, OKAN-scholen, (Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers), opvangcentra of organisaties als Prisma en Minor N'dako staan in nauw contact met de doelgroep. Snuffel eens op de sociale kaart van Vlaanderen om te kijken welke partners je onder de arm kan nemen. <http://www.socialekaart.be>

DO IT YOURSELF
in 10 stappen

0,94M. NIEUW: WARM WATER!

Er bestaan massa's vrijetijdsinitiatieven voor kinderen en jongeren in Vlaanderen. Vind het warm water niet heruit. Ga na wat er al bestaat en wat er nog mist. En probeer dat vacuüm op te vullen in jouw gemeente.

1,12M. DENKEN VANUIT DE DOELGROEP

Probeer ook vanuit de leefwereld van de doelgroep te denken. Misschien vind jij boogschieten het einde, maar willen de nieuwe pubers in je dorp vooral leren skaten. Initiatieven die voortborduren op een interesse in de basis hebben een langer leven beschoren.

1,24M. ONTMOETEN, NIET PRESTEREN

Nieuwkomers hebben vaak andere interesses dan hun Belgische leeftijdsgenoten. Ons vrijetijdsaanbod is vaak gecentreerd rond een bepaalde discipline of sociale vaardigheden. Maar ontmoeten is voor de doelgroep vaak belangrijker dan presteren. Nieuwkomers zitten met tal van vragen op het gebied van school, welzijn, administratie,... Als een vrijetijdsinitiatief daarbij een meerwaarde kan betekenen via professionele inzet, een vertrouwenspersoon of groepsbinding verlaagt dit de drempel enorm.

1,56M. HET GROOT LOT WINNEN

Koken kost geld. Of je wint het groot lot, of je zoekt naar financierders voor je project in opbouw. Zoek uit of er een lokaal overlegplatform rond gelijke kansen is, waar je een subsidiedossier kan indienen. Je kan ook op nationaal niveau fondsen zoeken. Denk aan organisaties als Koning Bou-

dewijnstichting of fondsen als Delhaizefonds, Proximus Foundation en het United Fund for Belgium. En vergeet de nieuwe oproepen op <http://www.esf-agentschap.be> niet te checken voor Europese middelen.

1,72M. STAKEHOLDERS OP DE KAR

Goede initiatieven wekken interesse. Zorg dat je ook na aanvang van je project flexibel genoeg bent om belangrijke stakeholders op je kar te laten springen. Een initiatief van de Vlaamse Overheid, een idee van een buurgemeente of een enthousiaste vrijwilliger met een leuk voorstel dat in je project past: houd de pas even in en laat hen op je kar springen!

1,98M. GLOBAAL LOKAAL

Anderstalige nieuwkomers zijn vaak minder mobiel dan hun Belgische leeftijdsgenoten. Hou er rekening mee dat hun ouders geen wagen hebben en dat het openbaar vervoer een belangrijke drempel is. Organiseer daarom je aanbod rond een bepaalde buurt, of rond herkenbare plaatsen zoals de school. Zet een plannetje op je publicaties, zodat iedereen gemakkelijk de weg vindt naar jouw project.

2,29M. OP ZOEK NAAR DE PERFECTE MATCH

Om vraag- en aanbodzijde met elkaar te matchen is doorzetting nodig. Een goede match vraagt immers tijd. Wat de eerste keer misschien niet lukt, kan de tweede keer wel lukken. Met de juiste brugfiguren op zak lukt het vast om de vonk te laten overslaan langs beide kanten.

CONTACTGEGEVENS

TURNHOUT

Gelijke Kansen – Onderwijs
Sofie van Hest
Sofie Coppers
Campus Blairon 200
2300 Turnhout
Tel +32(0) 14 40 96 31
sofie.vanhest@turnhout.be
of sofie.coppers@turnhout.be
of onderwijs@turnhout.be

VGC

Vlaamse gemeenschaps-
commissie
Kim Vancauwenberghe
Emile Jacquainlaan 135
1000 Brussel
Tel +32 (0)2 563 05 00

AALST

Groep INTRO Oost-Vlaanderen
Filip De Roeck
Wouter Geldof
Wijnveld 251
9112 Sinaai
hendrik.deluca@groepintro.be

Jeugddienst Aalst
Tom Vaneesen
Zwarte Zustersstraat 15
9300 Aalst
Tel +32 (0)53 73 22 95
jeugd@aalst.be.

NUTTIGE CONTACTEN VOOR VRIJE TIJD EN DIVERSITEIT

VERENIGING VAN VLAAMSE JEUGDDIENSTEN EN CONSULENTEN (VVJ)

www.vvj.be
Kai Van Nieuwenhove
Tel +32 (0)3 821 06 03
kvannieuwenhove@vvj.be

ISB (LOKAAL SPORTBELEID)

www.isbvzw.be
Directeur
David Nassen
Tel +32 (0)3 780 91 05
david.nassen@isbvzw.be

medewerker sportparticipatie
& Street Action
Piet Van der Sypt
Tel +32 (0)3 780 91 08
piet.vandersypt@isbvzw.be

LOCUS (LOKAAL CULTURBELEID)

www.locusnet.be
Directeur
Miek De Kepper
Tel +32 (0)2 213 10 41
miek.dekepper@locusnet.be

Lucy Vereertbrugghen
Tel +32 (0)2 213 10 44
lucy.vereertbrugghen@locusnet.be

FARO STEUNPUNT CULTUREEL ERFGOED

Directeur
Marc Jacobs
Tel +32 (0)2 213 10 63
marc.jacobs@faronet.be

Stafmedewerker communicatie
culturele diversiteit
katrijn D'hamers
Tel +32 (0)2 213 10 76
katrijn.dhamers@faronet.be

AGENTSCHAP SOCIAAL CULTUREEL WERK

Afdeling Jeugd
Team lokaal Jeugdbeleid
Els Cuisinier
Tel +32 (0)2 553 41 40
els.cuisinier@cjsm.vlaanderen.be

STEUNPUNT JEUGD & VLAAMSE JEUGDRAAD SAMEN

www.ambrassade.be
Eva Vereecke
Tel +32 (0)2 551 13 83
eva.vereecke@ambrassade.be

Adjunct-directeur
project divers jeugdwerk
Bram Vermeiren
Tel +32(0)2 551 13 55
bram.vermeiren@ambrassade.be

COLOFON

Een uitgave van
ESF Agentschap Vlaanderen.

CONCEPT EN UITWERKING:

Ideeweb
www.ideeweb.be

FOTOGRAFIE(DEELS):

Stefaan De Wickere

INBURGERING

**MET STEUN VAN
HET EUROPEES INTEGRATIEFONDS**

ESF-AGENTSCHAP

Gasthuisstraat 31

1000 Brussel

Tel.: 02/546 22 11

onthaalesf@esf.vlaanderen.be